

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

PYÖRÄMATKAPAKETTI PÄIJÄT- HÄMEESEEN

Outdoors Finland Etelä hanke

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun koulutusohjelma
Elämymatkailu
Opinnäytetyö
Syksy 2011
Maili Lydecken

Lahden ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma

LYDECKEN, MAILI ALIISA:

Pyörämatkapaketti Päijät-Hämeeseen
Outdoors Finland Etelä -hanke

Elämysmatkailun opinnäytetyö, 36 sivua, 11 liitesivua

Syksy 2011

TIIVISTELMÄ

Toiminnallisessa opinnäytetyössäni laadin retkipyöräilypaketin Päijät-Hämeen alueelle. Toimeksiantajana on Outdoors Finland Etelä -hanke, jonka tarkoituksena on koota pyöräreittejä ja tuotteistaa niistä toimivia paketteja eripituisille pyörämatkoille. Opinnäytetyö on ajankohtainen, sillä pyörämatkailu on vahvassa kasvussa maailmanlaajuisesti. Suomi on potentiaalinen tuleva pyörämatkailumaa – nyt tarvitaankin palveluiden tuotteistamista ja markkinointia.

Opinnäytetyön aiheeni varmistui kesän 2011 aikana ollessani kesätöissä sekä työharjoittelussa Outdoors Finland Etelä -hankkeessa. Työnkuvaani kuului muun muassa reittien läpi pyöräilemistä ja niiden tallentamista navigointilaitteelle. Reittejä läpi ajettaessa nähdään käytännössä, ovatko ne toimivia ja kiinnostavia pyöräilijän näkökulmasta.

Laatimani reitti tulee olemaan pituudeltaan noin 185 kilometriä, ja sen varrelle osuvat monet Päijät-Hämeen merkittävimmistä nähtävyyksistä. Reitistä koostetaan ajo-ohjeet, päiväohjelma ja virtuaalinen Google Map palvelulla tehty kartta. Reitin varrella olevat majoituspaikat, ravintolat, taukopaikat sekä nähtävyydet ja muut vetovoimakohteet merkitään. Pyöräreitti tulee palvelemaan niin kuntopyöräilijöitä kuin matkailijoita, jotka haluavat reitin varrella pysähdellä kiinnostavissa kohteissa. Reitin matkailulliseen vetovoimaisuuteen panostetaan erityisesti.

Opinnäytetyön teoriaosuus muodostuu pyörämatkailun tutkimisesta trendinä ja ohjelmapalvelun tuotteistamisesta. Teoriaosuudessa esitellään olemassa olevia pyörämatkailutuotteita ja perehdytään pyörämatkailun kansainväliseen kasvuun ja kehitykseen.

Avainsanat: Pyörämatkailu, pyöräreitti, tuotteistaminen

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Tourism and Hospitality

LYDECKEN, MAILI ALIISA: Cycling tour in Päijät-Häme
  Outdoors Finland Etelä - project

Bachelor's Thesis in Adventure Tourism

36 pages, 11 appendices

Autumn 2011

ABSTRACT

During the field work period for my dissertation, I developed cycling tour in the region of Päijät-Häme, part of the Outdoors Finland Etelä –project. The aim of the client is to develop different cycling routes in Finland and to brand the various tours according to the degree of challenge. The topic for the dissertation is current, as cycle tourism is on the rise worldwide. Finland has the potential to become the future destination for cycling tourism hence we need stronger branding and marketing for cycling-related services.

The topic for my dissertation was confirmed during the summer of 2011 as I was doing a traineeship for the Outdoors Finland Etelä project. My duties included cycling through the potential cycling routes and saving them in the navigator used in the project. Only by cycling through the routes can one experience their potential and points of interests for the cyclist.

The route I have developed is approximately 185 kilometres in length and covers many of the main attractions in the region of Päijät-Häme. The route will become evident through the driving instructions, daily schedule and a map created with the Google Map service. The accommodation available, restaurants and rest areas, as well as the attractions and other points of interest will be indicated accordingly in the map. The cycling route will serve both athletic cyclists and ordinary tourists, who wish to visit sites of interest along the tour. Attention is specifically paid to the attractiveness of the route in question.

The theoretical part of the dissertation will focus on studying cycling tourism as a trend and branding the cycling tours generally. Additionally the theoretical part will look at the existing products and brands and familiarize the reader with the international growth and development of cycling tourism.

Key words: Cycling tourism, Cycling route, Branding

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Työn tavoite	2
1.2	Työn eteneminen	3
2	PYÖRÄILY MATKAILUTRENDINÄ	4
2.1	Pyörämatkailun kehittyminen	5
2.2	Pyörämatkailu ohjelmapalvelutuotteena	10
2.3	Kohdemaat ja asiakasryhmät	12
2.4	Jakelukanavat	13
2.5	Pyörämatkailutuotteet	15
2.6	Pyörämatkan tuotteistaminen	17
2.7	Pyörämatkan markkinointi	19
3	PYÖRÄMATKAILUN KEHITTÄMINEN: CASE PÄIJÄT-HÄME	21
3.1	Outdoors Finland Etelä –hanke	21
3.2	Päijät–Häme pyöräilymaakuntana	22
3.3	Reitin suunnitteleminen ja pyörämatkalle valmistautuminen	24
3.4	Päijät-Hämeen pyöräreitin informaatio	26
3.5	Kehitysehdotukset	27
4	PYÖRÄMATKAILUN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT	29
4.1	Haasteet	29
4.2	Mahdollisuudet	30
4.3	Yhteenveto	32
4.4	Oma arvio	33

LÄHTEET

34

LIITTEET

36

1 JOHDANTO

Ihmiset hakevat matkoillaan yhä erikoisempia ja harvinaisempia elämyksiä. He ovat valmiita laittamaan matkusteluun isojakien summia rahaa saadakseen vastineeksi ainutlaatuisia kokemuksia. Maailma on pienentynyt viime vuosikymmeninä, ja toiselle puolelle maapalloa matkustaminen on nykyään täysin normaalia. Lentolippujen hinnat eivät koskaan ole olleet niin halpoja kuin nyt. Uusia extreme-lajeja kehitellään jatkuvasti, ja kokemuksennälkäisimmät matkaajat kiertävät maailmaa esimerkiksi valloittamassa korkeimpia vuorten huippuja. Kaiken keskiössä tuntuu olevan nimenomaan uusien kokemusten kartuttaminen. Aktiiviset ja liikunnalliset lomat kasvattavat suosiotaan.

Viime aikoina on kuitenkin ollut havaittavissa liikehdintää toiseenkin suuntaan: kohti lähimatkailua ja ekologisempia matkustustapoja. On jopa syntynyt termi ”slow travel”, joka keskittyy elämyksellisyyteen, hyvinvointiin ja ympäristötietoisuuteen. Hitaamman elämisen trendi näkyy nyt myös matkailussa. Ihmiset haluavat nauttia myös matkanteosta eivätkä vain kiirehtiä kohteeseen. Itse asiassa usein juuri matkanteko onkin koko matkan idea.

Pyörämatkailussa yhdistyvät hienolla tavalla omasta kehosta huolehtiminen, kiinnostavien matkailukohteiden näkeminen ja luonnosta nauttiminen. Monet suunnittelevat matkansa alusta asti itse käyttäen apunaan karttoja ja oppaita. Toiset matkailijat kaipaavat enemmän ohjattuja, pakettityyppisiä ratkaisuja reittiohjeineen ja vinkkeineen. Pyörämatkailun edistämiseksi tarvitaan uusia reittejä informaatoratkaisuineen sekä niiden tuotteistamista valmiiksi paketeiksi ja markkinoimista asiakkaille. Polkien toteutettujen matkojen suosio kasvaa jatkuvasti ja Suomesta löytyisi paljon potentiaalia kehittyä pyörämatkailumaana.

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä rakennan Päijät-Hämeeseen toimivan pyörämatkaketin, joka sisältää ajo-ohjeiden lisäksi tiedot reitin varrelta löytyvistä palveluista. Näihin lukeutuvat majoituspaikat, kiinnostavat matkailukohteet sekä taukopaikat. Tarkoituksena on rakentaa kokonainen palvelupaketti, jonka avulla kokematonkin pyöräretkeilijä voi lähteä matkaan. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Lahden ammattikorkeakoulun hallinnoima Outdoors Finland Etelä hanke.

1.1 Työn tavoite

Opinnäytetyöni teoriaosuudessa tutustuaan pyörämatkailuun kansainvälisenä ilmiönä ja esitellään erilaisia pyörämatkailutuotteita. Työn toiminnallinen osuus muodostuu laatimastani Päijät-Hämeen pyörämatkapaketista. Matkapaketti pitää sisällään matkakuvauksen, ajo-ohjeet sekä informatiivisen Google Map kartan. Työn tavoitteena on tuottaa valmis matkapaketti asiakkaiden käytettäväksi ja näin edistää pyörämatkailua Päijät-Hämeessä. Matkapakettia voivat käyttää niin yksittäiset pyörämatkailijat kuin matkailuorganisaatiotkin. Henkilökohtaisena tavoitteenani on innostaa ihmisiä lähtemään pyörämatkalle ja huomaamaan, miten hienoja paikkoja lähiympäristöstä löytyy. Pyörämatkalle lähteminen valmiiden reittiohjeiden kanssa on vaivatonta, sillä ohjeet sisältävät kaiken tarvittavan tiedon alueesta ja sen palveluista.

Vilkan (2010) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät toiminnallisuus, teoreettisuus, tutkimuksellisuus ja raportointi. Tutkimuksen tarkoitus on kerätä tietoa, jota toiminnallisen opinnäytetyön tekijä voi täsmentää, rajata ja kehittää paremmin sen kohdetta palvelevaksi kokonaisuudeksi. Tietoa tulkitaan toiminnallisessa opinnäytetyössä soveltaen sitä käytäntöön. Toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen alkaa viitekehyksen laatimisella. Tutkimustietoa kerätään toiminnallisen osuuden kehittelyä varten. Olennaista on, että viitekehys, lähteet ja tutkimustieto käyvät vuoropuhelua opinnäytetyössä. Toiminnallinen osuus tuotetaan opinnäytetyöhön teoreettisen tiedon pohjalta.

Toiminnallisen opinnäytetyön rajaamisessa on pohdittava tuotoksen tavoitteita. Ensimmäkin on tärkeää tietää, kenelle tuotos on suunnattu ja mihin aikaan tai paikkaan se on sidottu. Tekijän on oltava selvillä, mistä ammatillisesta näkökulmasta tutkimusongelmaa lähestytään. Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tulisi muodostua ammatillisen taidon, tiedon ja tutkimuksellisen tekemisen näyttämisestä. Teoreettinen osuus puolestaan rakentuu tutkivan tekemisen sanallistamisesta. (Vilka 2010.)

1.2 Työn eteneminen

Idea tästä opinnäytetyöstä syntyi kevään 2011 aikana, kun hain työharjoitteluun Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun alan hallinoimaan Outdoors Finland Etelä-hankkeeseen. Kevään aikana tapasin hankkeen projektipäällikön, ja kävimme keskustelua muun muassa mahdollisista opinnäytetyöaiheista. Koska pyöräily on jo pitkään kiinnostanut minua, innostuin toiminnallisen opinnäytetyön tekemisestä hankkeelle. Päätös opinnäytetyön aiheesta syntyi huhtikuussa 2011. Kesän aikana hankin tietoa pyörämatkailusta ja sain myös Outdoors Finlandissa tekemäni harjoittelun kautta arvokasta käytännön kokemusta aiheesta. Harjoitteluuni liittyen tein kolme pyörämatkaa eri maakunnissa ja tallensin reitit navigaattorille. Tätä käytännön kokemusta on hyödynnetty opinnäytetyön toiminnallisen osuuden kirjoittamisessa.

Syksyllä 2011 harjoitteluni päätyttyä aloin kerätä viitekehystä opinnäytetyöhön ja perehdyin erilaisiin pyörämatkailua käsitteleviin tutkimuksiin. Syyskuussa tein neljän päivän mittaisen pyörämatkan Päijät-Hämeessä ja pidin matkan aikana päiväkirjaa, josta oli paljon apua reitin tuotteistamisessa. Syyskuusta marraskuuhun tein opinnäytetyön teoriaosuutta, joka osoittautuikin ajoittain haasteelliseksi. Pyörämatkailu on Suomessa vielä melko tuore aktiivimatkailun sektori, ja aineistoa oli hankala löytää. Päädyin käsittelemään teoriaosuudessa pyörämatkailua kansainvälisellä tasolla, sillä erityisesti Keski-Euroopassa on jo monia pyörämatkapaketteja tuottavia tahoja. Käytin teoriaosuudessa myös paljon Matkailun edistämiskeskuksen (myöhemmin MEK) tekemiä tutkimuksia.

Marraskuun aikana aloitin opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tekemisen. Toiminnalliseen osuuteen sisältyy reitin päiväohjelmien kuvaukset, ajo-ohjeet sekä virtuaalinen Google Map kartta. Toiminnallisessa osuudessa esitellään Päijät-Hämeen erityispiirteitä ja potentiaalia pyöräilymaakuntana sekä kerrotaan omien kokemusten pohjalta matkalle valmistautumisesta. Joulukuun alussa opinnäytetyöhön tehtiin viimeiset muokkaukset ohjaavan opettajan sekä toimeksiantajan palautteiden perusteella. Opinnäytetyö valmistui joulukuussa 2011.

2 PYÖRÄILY MATKAILUTRENDINÄ

Pyörämatkailun suosio kasvaa maailmanlaajuisesti, ja se on tunnistettavissa yhtenä tärkeänä aktiivimatkailun sektorina, joka tuottaa matkailuelinkeinolle huomattavasti tuloja. Matkailumuotona pyöräilyn hyötysuhde on erittäin hyvä, sillä ympäristöystävällisyyden lisäksi pyöräily edistää niin matkailijan henkistä kuin fyysistäkin hyvinvointia. Lisäksi pyörämatkailija kuluttaa lomansa aikana reilusti rahaa paikallisiin yrityksiin. Pyörämatkailu on kestävä matkailun muoto joka ei vahingoita maaseudun luontoa tai haittaa esimerkiksi maanviljelyä. (Keeling 1999.)

Pyörämatkailun suosio perustuu kulutustrendeihin, joihin lukeutuvat muun muassa omasta hyvinvoinnistaan huolehtiminen sekä kiinnostus yksilöllisiin, ainutlaatuisiin lomamatkoihin ja aktiivisempiin lomailumuotoihin. (Koucky, 2007.) Myös kestävä matkailun trendi ja ihmisten huoli ilmastonmuutoksesta kasvattavat omalta osaltaan pyörämatkailun suosiota. (MEK 2008.)

Pyörämatka on pyöräillen toteutettua matkan tekoa, joka voi kestää yhden tai useamman päivän. Yhden päivän pituista matkaa kutsutaan pyöräretkeksi ja useamman päivän kokonaisuus on pyörämatka. Tässä opinnäytetyössä puhutaan nimenomaan pyörämatkailusta. Pyörämatkailijat haluavat useimmiten liikkua pyörällä, jota polkiessa on helppo katsella maisemia. Tarkoitukseen soveltuu parhaiten pystyasennossa poljettava polkupyörä. Varusteina on usein karttateline, juomapullo ja tarkoitukseen sopivat pyörälaukut matkatavaroita varten. Yleensä matkaa tehdään helposti poljettavia maanteitä pitkin. Pyörämatkan tavoitteena voi olla omista intresseistä riippuen kuntoilu sekä erilaisten kohteiden näkeminen reitin varrella. (MEK 2008.)

Pyörämatkailijan erottaa kuntopyöräilijästä muun muassa varusteiden perusteella. Kuntopyöräilijä polkee useimmiten maantiepyörällä, joka on riisuttu kaikesta turhasta varustuksesta. Hän pukeutuu ihonmyötäisiin pyöräilyvaatteisiin ja ajaa pitkiä lenkkejä kuntoilumielessä. Pyörämatkailijan tarkoituksena ei ole yksinomaan kunnan kohotus vaan myös tutustuminen paikallisiin nähtävyyksiin ja kulttuuriin. (Räsänen 2011.) Useimmiten pyörämatka toteutetaan omatoimisesti ja apuna käytetään asiantuntijan laatimaa karttaa ja/tai reittiselostetta. Myös opastettuja pyöräretkiä tarjotaan. Pyörämatkapaketti on useamman päivän pituinen matka, joka myydään asiakkaalle ennakkoon. Yleensä paketti sisältää ainakin majoituksen, sovitut

ateriat sekä reitti-informaation. Mahdollisina lisäpalveluina voidaan tarjota esimerkiksi matkatavarakuljetukset, pyörän vuokra ja opas. (MEK 2008.)

2.1 Pyöräily ohjelmapalvelutuotteena

Tässä kappaleessa tutustutaan pyöräilyyn ohjelmapalvelutuotteena tarkastellen pyörämatkapakettien sisältöä ja pyörämatkailijoiden toiveita matkapakettien suhteen. Kappaleesta ilmenee asiakkaiden kiinnostus puolivalmiisiin paketteihin, eli matkoihin, joihin kuuluu vain tietyt palvelut, kuten majoitus ja osa aterioista. Pyörämatkapakettien sisältöihin tutustutaan käytännön esimerkkien kautta esittelemällä kahden alalla toimivan yrityksen tarjontaa.

MEK teetti vuonna 2010 Kansainvälisen luontomatkailututkimuksen, jossa pyöräilyn lisäksi tutkittiin kalastusta, vaellusta, melontaa sekä eläinten ja lintujen tarkkailua luonnossa. Kaikista kyselyyn vastanneista yhteensä 2026 henkilöä (60 %) ilmoitti harrastavansa lomamatkallaan pyöräilyä. Vähän yli puolet vastaajista (53 %) pitää retkipyöräilyä kiinnostavimpana. Seuraavana tulevat maastopyöräily (44, 1 %) ja maantiepyöräily (28, 2 %). Retkipyöräilyä eniten harrastivat hollantilaiset (63 %) sekä venäläiset (62 %) vastaajat. Vähiten retkipyöräilyä harrastivat britit (30 %), jotka suosivat vastauksiensa mukaan pyörämuotona maantiepyöräilyä.

Taulukko 1. Aktiviteettimatkaileijoiden harrastamat lajit:

HARRASTETUT LAJIT ASUINMAITAIN	Ranska	Saksa	Iso-Britannia	Alankomaat	Venäjä
kalastus	21,8% (157)	16,1% (123)	0,0% (0)	0,0% (0)	54,9% (365)
pyöräily	41,9% (301)	75,1% (573)	46,4% (299)	81,4% (478)	56,4% (375)
vaellus	62,0% (446)	37,6% (287)	44,9% (289)	13,6% (80)	0,5% (3)
melonta	1,5% (11)	12,6% (96)	14,9% (96)	10,9% (64)	26,5% (176)
eläinten ja lintujen tarkkailu luonnossa	40,9% (294)	23,9% (182)	48,4% (312)	23,7% (139)	0,9% (6)

(MEK 2010).

Luontomatkailututkimuksessa kysyttiin, mitä aktiviteetteja matkailijat haluavat yhdistää toisiinsa lomillaan. Pyörämatkailijat harrastavat pyöräilyn lisäksi useimmiten vaellusta (66 %) ja eläinten ja lintujen tarkkailua luonnossa (52 %). Lisäksi tutkimuksessa kysyttiin matkailijoi-

den eri aktiviteetteihin käyttämää aikaa. Vastausten perusteella selviää, että pyörämatkaan käytetään useimmiten 2-3 päivää. (MEK 2010.)

Taulukko 2. Matkailijoiden aktiviteetteihin käyttämä aika:

	kalastus	pyöräily	vaellus	melonta	eläinten ja lintujen tarkkailu luonnossa
muutamia tunteja	11,8% (72)	17,8% (306)	15,2% (155)	12,1% (50)	17,8% (152)
enintään 1 päivä	9,0% (55)	14,1% (243)	12,5% (127)	11,4% (47)	12,6% (108)
2 - 3 päivää	33,8% (206)	34,0% (586)	41,3% (421)	30,0% (124)	37,3% (319)
4 - 7 päivää	28,7% (175)	21,8% (375)	20,9% (213)	26,2% (108)	21,6% (185)
1 - 2 viikkoa	11,0% (67)	7,9% (136)	7,5% (76)	12,6% (52)	7,4% (63)
yli 2 viikkoa	5,6% (34)	4,4% (76)	2,6% (27)	7,7% (32)	3,3% (28)
Yhteensä	100,0% (609)	100,0% (1722)	100,0% (1019)	100,0% (413)	100,0% (855)

(MEK 2010.)

Pyörämatkailijoilta kysyttiin Kansainvälisessä luontomatkailututkimuksessa mieluisinta kokonais-, ja päivämatkan pituutta. Suosituin kokonaismatkan pituus oli 61–200 kilometrin välillä. Kolmannes vastaajista ilmoitti mieluisimmaksi kokonaismatkaksi tähän haarukkaan menevän kilometrimäärän. Mieluisin päivämatkan pituus on 7–31 kilometriä. Reittien suunnittelun kannalta tämä tarkoittaa sitä, että niiden varrella on oltava paljon nähtävää ja koettavaa. Näinkin lyhyitä matkoja polkiessa päiväohjelmaan mahtuu monia pysähdyksiä.

Yli puolet (52, 2 %) pyörämatkailijoista suosii keskivaikkeitä reittejä. Helppoja reittejä suosii 41,7 prosenttia vastaajista, ja vaikeita reittejä ilmoitti polkevansa vain 5,8 prosenttia kyselyyn vastanneista. (MEK 2010.)

Monet pyörämatkapaketteja myyvät yritykset kuvaavat reittien haasteellisuuden hyvin tarkasti matkakuvauksessa. Koska pyörämatkailijat ovat niin heterogeeninen joukko, on tärkeää tarjota eri tasoisia matkoja erilaisille kohderyhmille. Englantilainen aktiivimatkaajärjestäjä Explore (Kuva 1) käyttää matkojen aktiivisuuden ja palveluiden tason kuvauksissa asteikkoa 1-5. Lukemalla haasteellisuuden kuvauksia matkailija saa nopeasti käsityksen kunkin reitin haastavuudesta ja sopivuudesta itselleen. Explorelta löytyy pyörämatkoja haasteellisuusluokituksissa 3-5. Näistä luokka 3 on helpoin, jolloin päiväohjelma sisältää leppoisa pyöräilyä helppoja reittejä pitkin ja matkaa tehdään vain muutamia tunteja päivässä. Aktiivisuusluokan 4 matka sisältää jo pidempiä, usean tunnin päivämatoja keskivaativilla reiteillä. Aktiivisimmat pyö-

räilijät voivat osallistua luokituksen 5 matkalle, joka sisältää fyysisesti haastavia matkoja useimpina päivinä. (Explore 2010.)

Exporen matkapakettien palveluiden tasoa kuvataan niin sanotulla mukavuusluokituksella (*comfort*). Pyörämatkapaketeissa *comfort* –luokat ovat asteikolla 2-4. Luokassa 2 majoitutaan yksinkertaisissa hostelleissa, joissa on usein yhteiset WC- ja suihkutilat. Vaihtoehtoisesti luokan 2 matkalla majoitutaan leirintäalueella. Tason 3 matkalla asiakas yöpyy hotellissa tai majatalossa, jonka huoneissa on kylpyhuone ja WC, mutta oheispalveluita kuten baaria tai ravintolaa ei majoituspaikassa välttämättä ole. Korkeatasoisimmassa luokassa 4 asiakas majoittuu tasokkaammassa hotellissa tai majatalossa, jonka makuuhuoneet ovat mukavasti varusteltu ja käytössä on palveluita, kuten baari, ravintola ja usein myös uima-allas. (Explore 2010.)

Exporen käyttämät luokitukset ovat selkeä tapa kuvailla lyhyesti matkojen tasoa, ja asiakas löytää niiden avulla helposti matkan, joka vastaa omia toiveita niin reitin haastavuuden kuin palveluiden laadunkin suhteen. Yrityksen sivuilla voi selailla erilaisia pyörämatkoja ja hakukriteerejä käyttämällä löytää itseään eniten kiinnostavat matkat.

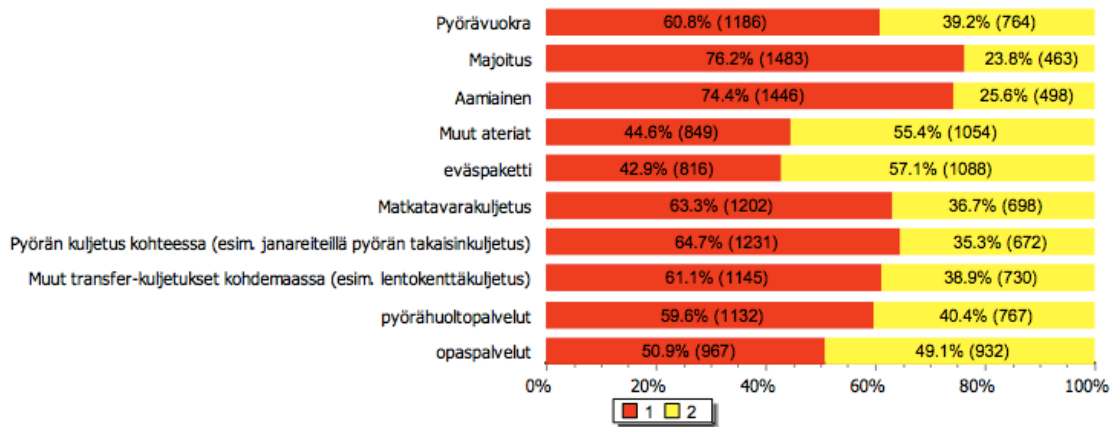
Kuva 1. Esimerkki Exporen pyörämatkapaketin esittelystä:

The image shows a travel package listing for 'Cycle The Cape! (CTC)'. It features a photograph of cyclists on a beach. The text describes a '10 day adventure visiting South Africa' with bullet points: 'Rugged coastline & rolling winelands of the Western Cape', 'Ride the face of iconic Table Mountain', and 'Flexible Itinerary to suit all cycling abilities'. There are two activity level indicators: 'Comfort' (represented by 4 red circles, 1 white) and 'Active' (represented by 4 red circles, 1 white). The price is listed as 'from €1250 Land only'. A 'More Details' button is visible at the bottom right. The departure months are listed as NOV, DEC, JAN, FEB, MAR, APR, MAY, JUN, JUL, AUG, SEP, OCT.

(Explore 2010).

Pyörämatkailijat toivovat, että matkapakettiin kuuluisi vähintään majoitukset sekä aamiaiset. (Kuva 2). Kansainvälisen luontomatkatutkimuksen (MEK 2010) mukaan puolivalmiit paketit ovat siis suosituimpia pyörämatkailijoiden keskuudessa, mutta etenkin saksalaiset matkailijat olisivat halukkaita ostamaan paketteja, joihin sisältyy kaikki oheispalvelut, kuten ateriat ja matkatavarakuljetus.

Kuva 2. Palveluiden kuuluminen pakettiin tai niiden hoitaminen itsenäisesti:

1 = kuuluu pakettiin, 2 = hoitaa itse

(MEK 2010).

Backroads on aktiivimatkoihin erikoistunut kanadalainen yritys, joka tarjoaa suuren valikoiman erilaisia pyörämatkoja eri puolilla maailmaa. Yrityksen kotisivuilla on kattavasti tietoa kaikista sen tarjoamista pyörämatkapaketeista. Matkat sisältävät korkeatasoisen majoituksen sekä monia mielenkiintoisia nähtävyyksiä ja esimerkiksi vierailuja paikallisilla viinitiloilla. Backroadsin matkapaketteihin sisältyy yleensä majoitukset aamiaisineen, suurin osa aterioista, oppaan palvelut, pyörä varusteinen ja matkatavarakuljetukset.

Backroadsin internetsivuilla (Kuva 3) esitellään jokainen pyörämatkapaketti hyvin tarkasti, ja matkakuvaukset on saatu näyttämään houkuttelevilta laadukkaiden kuvien avulla. Matkapakettien esittelyt sisältävät päiväohjelmat, kartan alueesta, majoituspaikat, ravintolat, tärkeimmät nähtävyydet, reitin haastavuuden, päivämatkojen pituudet, ohjeet matkalle valmistautumista varten sekä hintatiedot. Jokaisesta matkasta saa kokonaiskuvan nopeasti tutustumalla sen kohokohtiin, jotka on listattu matkapaketin ensimmäiselle esittelysivulle. (Backroads 2011.)

Kuva 3. Backroadsin pyörämatkapaketin tärkeimmät nähtävyydet:

The screenshot displays the Backroads website interface for a cycling trip. At the top, the logo reads "BACKROADS THE WORLD'S #1 ACTIVE TRAVEL COMPANY." with a search bar and navigation menu. The main content area features a large image of a cyclist on a road bike in a mountainous landscape. To the left, a sidebar lists trip details: "BIKING", "Premiere Inns", "6 days, 5 nights", "Trip Price*" (\$3,998 pp dbl. occ. + \$1,100 for sgl. occ.), and "Meet/Depart" (Bolzano, Italy / Venice, Italy). Below this are buttons for "DETAILED ITINERARY", "ORDER A CATALOG", and "Printable Version". A section titled "2012 CLASSIC DATES" lists various date ranges. The main content area is titled "DOLOMITES BIKING NEW!" and includes tabs for "Overview", "Lodging", "Reviews", "Route Rating", and "More Trips". Under "Trip Highlights", there are four bullet points describing the trip's cultural mix, Michelin-starred dinners, the Sella Ronda loop, and the challenge of conquering 14 alpine passes. A "RESERVE THIS TRIP!" button is prominently displayed with the phone number "800-462-2848" and "OPEN 7 DAYS A WEEK". A "Watch a Video" section offers links to "Our Expert Leaders" and "Backroads Bikes". At the bottom, there are social media icons for Facebook (57 likes) and a plus sign (0).

(Backroads 2011).

Pyörämatkailijat käyttävät mieluiten matkoillaan GPS-laitetta sekä ostettua tai internetistä tulostettua karttaa. Harva lähtee pyörämatkalle kokonaan ilman karttaa tai GPS-laitetta. Useimmiten kartta ostetaan tai tulostetaan mukaan internetin karttapalveluista. (MEK 2010.)

Taulukko 3. Kartan ja GPS:n käyttäminen pyörämatkalla:

	Ranska	Saksa	Iso-Britannia	Alankomaat	Venäjä
GPS käytössä	36.4% (108)	32.2% (182)	30.5% (91)	28.1% (133)	50.3% (188)
tulostan netistä	27.3% (81)	24.6% (139)	26.2% (78)	27.3% (129)	11.2% (42)
ostan kartan	29.3% (87)	27.9% (158)	34.6% (103)	29.0% (137)	34.2% (128)
ei mitään näistä	7.1% (21)	15.4% (87)	8.7% (26)	15.6% (74)	4.3% (16)
Yhteensä	100.0% (297)	100.0% (566)	100.0% (298)	100.0% (473)	100.0% (374)

(MEK 2010).

2.2 Pyörämatkailun kehittyminen

Tässä kappaleessa käsitellään pyörämatkailun kansainvälistä kehitystä erilaisten tutkimusten ja tilastojen kautta. Lisäksi esitellään syitä siihen, miksi pyörämatkailu on kasvanut ja miksi sen ennustetaan kasvavan menestystuotteeksi tulevaisuudessa. Kappaleessa tulee ilmi myös pyörämatkailun merkittävät taloudelliset vaikutukset matkailuelinkeinossa.

Pyörämatkailun suosio on kasvanut selkeästi viimeisten vuosikymmenten aikana maailmanlaajuisesti. Michael Koucky vertailee selvityksessään Cykelturismen i Europa eri maiden pyörämatkailun kehitystä. Euroopan suurin pyörämatkailumaa on tällä hetkellä Saksa, jossa pyörämatkailun suosio on kasvanut jo useita vuosia peräkkäin. Saksalaisen pyörämatkailuyhdistyksen, ADFC:n (Allgemeiner Deutscher Fahrrad Club) mukaan vuonna 2009 noin 4,9 miljoonaa saksalaista toteutti pyörämatkan, joka sisälsi vähintään yhden yöpymisen. Vuonna 2006 yli 14-vuotiaista saksalaisista noin 22 prosenttia (eli noin 7,2 miljoonaa) pyöräili usein tai melko usein lomansa aikana. Selkeää kasvua on tapahtunut vuodesta 2002, jolloin pyöräilyä harrasti lomansa aikana 12,6 prosenttia saksalaisista matkailijoista. Näin ollen kasvua on tapahtunut noin 7 prosenttia vuodessa.(ADFC 2011.)

Saksassa Bett & Bike – laatujärjestelmään kuului vuonna 1995 yhteensä 216 majoitusyritystä, ja vuoteen 2010 mennessä määrä oli kasvanut 5004 yritykseen (ADFC 2011). Bett & Bike on ADFC:n myöntämä laatutunnus, jonka matkailupalvelua harjoittava yritys saa täyttäessään tietyt kriteerit pyöräilijäystävällisenä yrityksenä. Minimikriteereihin kuuluu asialliset puitteet

pyörän säilytykselle sekä vaatteiden pesu- ja kuivatusmahdollisuus. Lisäksi pyöräilijäystävällisessä majoituspaikassa asiakkaalle tarjotaan ravitseva ja terveellinen aamupala, informaatiota lähialueiden pyöräreiteistä sekä tiedot reitin varrella olevista pyörähuolloista. Minimivaatimusten lisäksi Bett & Bike-järjestelmään kuuluvat majoituspaikat voivat tarjota pyöräilijöiden ja matkatavaroiden kuljetuspalvelua, pyörien vuokrausta ja ”take away”-lounaspakettia asiakkailleen. (Bett & Bike 2011.)

Kanadalaisessa kartoituksessa selviää, että pyörämatkailu tavoittaa 5-10 prosenttia koko matkailumarkkinoista Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Myös pyörämatkailupalveluita tarjoavien yritysten määrä Kanadassa on kasvanut muutamasta tusinasta yli sataan 1980-luvulta vuoteen 2003 mennessä. (Koucky 2007.)

Cykelturism i Europa-raportissa viitattiin skotlantilaiseen selvitykseen, jonka mukaan vuonna 2003 pyöräilyä harrastettiin kahdeksassa prosentissa Skotlantiin suuntautuvista lomamatkoista. Luku vastaa noin miljoonaa matkaa, ja rahallisesti sen laskettiin tuottavan 219 puntaa matkailualalle. Noin 10 prosenttia tuotoista tuli matkailijoilta, jotka harrastivat pyöräilyä lomansa pääaktiviteettina. Loput matkailijoista harrastivat pyöräilyn ohella muitakin aktiviteetteja. Skotlannissa pyörämatkailun suosio on kasvanut neljän prosentin vuosivauhdilla, ja tavoitteeksi on asetettu puoli miljoonaa toteutunutta pyörämatkaa vuoteen 2015 mennessä. Tavoitteen toteutuessa pyörämatkailusta kertyneet matkailutulot nousisivat jopa 50 miljoonaan puntaan.

Koucky kirjoittaa selvityksessään vuonna 2001 Norjassa tehdystä tutkimuksesta. Siinä todettiin, että kahdeksan prosenttia aikuisista norjalaisista oli viimeisen kolmen vuoden aikana tehnyt vähintään yhden yöpymisen sisältävän lomamatkan, johon kuului pyöräilyä. Vuonna 1997 vastaava luku oli viisi prosenttia. Noin 20 prosenttia norjalaisista ilmoitti vuonna 2001 pyöräilevänsä lomillaan. Alankomaissa pyöräily on luonteva osa jokapäiväistä arkea, ja siellä on yhtä monta pyörää kuin asukastakin. Hollantilaisista noin neljä prosenttia pyöräilee myös lomiansa aikana. 560 000 matkasta 160 000:n pääaktiviteettina on pyöräily, ja pyörämatkat suuntautuvat kotimaan lisäksi ulkomaille. (Koucky 2007.)

Kouckyn raportissa viitataan Norges Bondelagin tekemään pyörämatkailuraporttiin, jonka mukaan vuonna 2004 pyörämatkoja Euroopassa oman kotimaansa ulkopuolelle teki vähintään 1,5 miljoonaa henkilöä. Näistä 0,9 miljoonaa on saksalaisia, 0,4 miljoonaa hollantilaisia ja 50

000 ranskalaisia. Raportti ennustaa pyörämatkailulle voimakasta kasvua: vuosille 2003-2011 odotettiin 4 prosentin vuosikasvua ja tästä eteenpäin infrastruktuurin parantumisen myötä vieläkin korkeampia kasvulukuja. Vuodelle 2015 ennustettua pyörämatkailun volyymin kaksinkertaistumista pidetään realistisena. (Koucky 2007.)

Kasvua pyörämatkailun osalta on huomattavissa etenkin Tanskassa, Saksassa, Itävallassa, Sveitsissä, Espanjassa sekä Isossa-Britanniassa. Voimakas kasvu pyörämatkailussa vaikuttaa merkittävästi maiden matkailuelinkeinon kokonaistuottoihin. Esimerkiksi vuonna 2005 pyörämatkailun kokonaistuotto oli Euroopassa noin 4-5 miljardia euroa. (MEK 2008.) Tämä osoittaa, että viimeistään nyt pyörämatkailua tulisi pitää tärkeänä matkailualan sektorina.

2.3 Pyörämatkailun kohdemaat ja asiakasryhmät

Pyörämatkailu sopii melkein kenelle vain, koska matkasta voi rakentaa itselleen sopivan kokonaisuuden, johon kuuluu liikunnan lisäksi kulttuuria ja paikalliseen elämään tutustumista. Pyörämatkailu voi siis olla hyvinkin leppoisaa, jos päivätaipit ovat tarpeeksi lyhyitä. Pyörällä liikkuminen sopii monenlaisille ihmiselle aktiivikuntoilijasta ikäihmiseen. Pyörämatkoja voidaan markkinoida hyvin erilaisille asiakassegmenteille suunnittelemalla erilaisia tuotekonaisuuksia.

Suurin osa pyörämatkailijoista on yli 40-vuotiaita ja heillä ei ole lapsia, tai lapset ovat aikuisia ja muuttaneet jo pois kotoa. Useimmiten pyörämatkailijat ovat taloudellisesti melko hyvin toimeen tulevia. (Koucky 2007.) Kansainvälisessä luontomatkailututkimuksessa kysyttiin pyörämatkailijoiden tulotasoa. Kaksi kolmesta vastaajasta ansaitsee vuosittain 40 000 euroa tai alle. Vain 4,6 prosenttia vastaajista ansaitsevat 90 000 euroa tai enemmän. (MEK 2010.)

Esimerkiksi Sveitsin kansallisilla pyöräteillä pyörämatkailijoiden keski-ikä vuonna 2004 oli 47 ikävuotta. Suurin ikäryhmä pyörämatkailijoissa on 40-59 ikävuoden haarukassa. Noin puolet pyörämatkailijoista kuuluu tähän ikäryhmään. Noin 20 prosenttia pyörämatkailijoista on yli 60-vuotiaita. Mikäli pyöräily ei ole matkan pääaktiviteetti, on ikäjakauma samanlainen, mutta naisten osuus matkailijoista on korkeampi (noin 42 prosenttia). Tulotaso on matalampi lyhyempiä matkoja tekevillä pyöräilijöillä. Keskimäärin hyvän tulotason lisäksi pyörämatkai-

lijoita voidaan kuvailla itsenäisiksi ihmisiksi, jotka ovat kiinnostuneita kulttuurista. (Koucky 2007.)

Pyörämatkailun edistämisstrategiassa todetaan, että pyörämatkailun osalta potentiaalisimpia asiakkaita ovat omatoimiset matkailijat. Heille tulisi tuotteistaa ja markkinoida puolivalmiita paketteja sekä tarjota koottua informaatiota reiteistä ja palveluista internetissä. Pyörämatkailua harrastavat asiakkaat voidaan jakaa neljään ryhmään matkailullisessa tärkeysjärjestyksessä: aktiiviharrastajat, harrastajat yksin tai perheen kanssa, kokeilijat ja “prot” eli ammattilaiset. (MEK 2008.)

Pyörämatkailijoista 26 prosenttia matkustaa kahdesta kolmeen kertaan vuodessa. Matkat ovat suuntautuneet useimmiten Espanjaan, Ranskaan, Saksaan, Turkkiin, Italiaan, Itävaltaan ja Kreikkaan. Suosituimmiksi matkustuskuukausiksi nousevat heinä- ja elokuu. Kuukaudet jolloin matkustettiin vähiten olivat marras- ja joulukuu. (MEK 2010.)

Suomi on maailmanlaajuisesti vielä melko tuntematon pyöräilymaa, mutta potentiaalia kasvuun riittää. Monipuolinen luonto, toimiva infrastruktuuri ja tasokkaat tekniset sovellukset kuten paikannus sekä kartat luovat hyvät edellytykset pyörämatkailulle. Suomen pidentynyt kesäkausi voi vaikuttaa suotuisasti pyörämatkailun kasvuun. Jokamiehen oikeuksien ansiosta liikkuminen ja leiriytyminen on sallittua useimmissa paikoissa. (MEK 2008.)

2.4 Jakelukanavat

Jakelukanavat ovat markkinointia ja myyntiä tekeviä organisaatioita. Jakelukanavat voivat olla suoria tai epäsuoria. Yksinkertaisimmillaan kauppa tapahtuu suoraan myyjän ja asiakkaan välillä. Usein kuitenkin matkailuelinkeinossa asiakkaan ja myyjän välissä on välikäsiä, eli jälleenmyyjiä. (Räsänen & Saari 2005.)

Sähköiset jakelukanavat kokoavat yhteen ja esittelevät eri toimijoiden palveluita ja tuotteita. Jotkut jakelukanavista myös myyvät tuotteita asiakkaille. Näkyvyyskanaviksi kutsutaan matkailuaiheisia yhteisöjä ja sosiaalisia sivustoja, jotka ovat useimmiten maksuttomia. Sosiaalinen media, matkailuportaalit ja mainossivustot ovat tärkeitä näkyvyyskanavia monelle yritykselle.

selle. Perinteisiin myyntikanaviin lukeutuvat yrityksen omat sivut, matkanjärjestäjät ja erikoistuneet myyntikanavat. Usein yrityksen sivulla on nettikauppa, josta asiakas voi helposti ostaa haluamansa tuotteen tai palvelun. (Räsänen 2011.)

Internetillä on nykyään suurin rooli niin matkakohteen varaamisessa kuin matkoihin liittyvässä tiedonhankinnassa. Kansainvälisessä luontomatkailututkimuksessa ilmeneekin, että aktiviteettiloman varaaminen tapahtuu useimmiten sähköisesti. Kyselyyn vastanneista 42 prosenttia ilmoitti varaavansa aktiviteettilomansa internetissä. Tutkimuksessa ilmenee ”viidakkorummun” merkityksellisyys aktiviteettimatkojen tiedonhankinnassa. Monet asiakkaista kuulevat kohteista kavereiden tai tuttavien kautta ja päätyvät näin itsekkin varaamaan matkan. Kyselyyn vastanneista kolme neljästä ilmoitti käyttävänsä internetiä matkansa varaamisessa ja suunnittelussa. Internetin lisäksi matkatoimistot, postitse tulevat materiaalit ja sosiaalinen media mainittiin suosittuina tiedonhankintatapoina. (MEK 2010.)

Pyörämatkailun tärkein jakelukanava kotimaassa on Pyöräillen Suomessa-internetsivusto, josta löytyy monipuolisesti tietoa maan pyöräreiteistä ja kartoista. Pyörämatkailustrategiassa todetaan, että tavoitteena on kehittää uusia tuotteita, joita asiakkaat voivat helposti varata internetistä. Olisi tärkeää tarjota asiakkaille keskitetysti tietoa pyörämatkailusta sivustolla, johon on linkitetty kaikki maamme tuotteet. Pyörämatkailusivustosta olisi saatava tarpeeksi selkeä ja näkyvä kokonaisuus, jotta se ei hukkuisi muiden saatavilla olevien tuotteiden sekaan. Tavoitteena on löytää uusia pyörämatkailun kohderyhmiä ja heille kohdennettujen jakelukanavien kautta markkinoida tuotteita. (MEK 2008.) Pyörämatkatuotteita löytyy MEKin Visit Finland-sivustolta, jossa markkinoidaan yhdeksää erilaista matkakokonaisuutta Turun saaristossa, Ahvenanmaalla, Ruovedellä ja Sodankylässä. (MEK 2011.) Matkailun edistämiskeskus on palveluiden tärkeä jakelukanava Suomessa ja sen tärkein tehtävä on markkinoida maan matkailutarjontaa ulkomailla. MEK ei kuitenkaan harjoita varsinaista tuotteen myyntiä. (Räsänen & Saari 2005.)

2.5 Pyörämatkailutuotteet

MEK on määritelty teemakohtaiset tuotesuositukset pyörämatkailu-, kalastus-, vaellus-, melonta-, wildlife- ja hevosmatkailutuotteille. Kunkin aktiviteetin tuotteet on jaettu omatoimisiin ja opastettuihin kokonaisuuksiin. Opastetun pyörämatkatuotteen kirjallisessa kuvauksessa tulee käydä ilmi seuraavat asiat:

- Kokonaismatka ja päivämatkat kilometreinä
- Reitin soveltavuus ja haasteellisuustaso eri kohderyhmille
- Palvelukielet
- Matkalle tarvittavat varusteet
- Majoituspaikkojen taso
- Reittikartta ja mielellään myös reittiprofiilikuva
- Tiedot reitin varrella olevista pyörähuoltoapaikoista
- Sääennuste
- Reittikuvaus

Kirjallisessa kuvauksessa on oltava elämyksellisen päivämatkan ohjelma, joka sisältää seuraavat tiedot alueesta:

- Eläimistö
- Kasvisto
- Maaperä
- Ilmasto
- Vesistöt
- Luonnonnähtävyydet
- Muut vetovoimakohteet
- Kulttuurin vaikutus ympäristöön

Pyörämatkatuotteita tarjoavan yrityksen tulisi tarjota asiakkaalle lisäksi ainakin nämä palvelut:

- Vaatteiden pesu- ja kuivausmahdollisuus
- Asiallinen lukittava tai katettu pyöränsäilytyspaikka
- Pyörän huoltoon tarvittavat työkalut
- Apua pyörän huollossa

Omatoimisille asiakkaille tulisi tarjota enemmän tietoa reitin varrella olevista palveluista, joita ovat ravintolat, kioskit, kahvilat ja majoituspaikat. Taukopaikat ja nähtävyydet tulisi näkyä selkeästi asiakkaan käyttämässä retkikartassa. Hätänumerot ja palveluiden yhteystiedot pitää olla merkittyinä. Omatoimisten asiakkaiden käyttämässä reittiohjeissa tulee käyttää tienumeroita selkeyden vuoksi. Matkatavaroiden kuljetuspalvelua suositellaan. (MEK 2010.)

Aktiivimatkoja järjestävän Exploren tarjoamista pyörämatkapaketeista erilaiset kohderyhmät löytävät helposti haluamansa kokonaisuuden. Matkapaketteihin kuuluu vähintään majoitukset aamiaisineen, pyörä ja siihen kuuluvat lisävarusteet sekä kartat ja reittiohjeet. Matkalle osallistuvat pyöräilijät voivat saamiensa ajo-ohjeiden avulla tehdä matkaa itsenäisesti tai halutesaan muiden ryhmän jäsenten kanssa. Asiakas saa ennen matkaa hyvin yksityiskohtaisen ohjeistuksen reitistä, aikatauluista sekä tarvittavista varusteista.

Exploren opas tapaa asiakkaat matkan alkupisteessä ja jakaa heille kaiken tarvittavan informaation sekä varusteet. Hän myös huolehtii asiakkaiden matkatavaroista ja on saatavilla matkan aikana mahdollisissa ongelmatilanteissa, esimerkiksi jos asiakkaan pyörä vaatii korjausta. Opas myös tapaa asiakkaita säännöllisesti matkan varrella sovituisissa pisteissä. Asiakas saa pyöräillä pisteestä toiseen hyvinkin itsenäisesti, mutta hänellä on kuitenkin opas turvanaan tarvittaessa. Majoittuminen tapahtuu hostelleissa tai majataloissa ja reitin varrella nähdään paikallista kulttuuria ja nähtävyyksiä.

Explorerin valikoimaan kuuluu lukuisia erilaisia pyörämatkapaketteja. Asiakas voi valita esimerkiksi kuinka haasteellisia reittejä hän haluaa pyöräillä ja minkä tasoisissa majoituspaikoissa yöpyä. Explorerin internetsivuilla selailtavat pyörämatkapaketit ovat toimiva esimerkki siitä, miten pyöräilytuotteita on paketoitu houkutteleviksi kokonaisuuksiksi (Liite 1). Vastavien tuotekokonaisuuksien saaminen Suomeen olisi toivottavaa.

Suomessa pyörämatkapaketteja tarjoaa esimerkiksi Turun saaristossa Nauvossa sijaitseva

Västergårds Bed & Breakfast. Yritys markkinoi neljää eripituista reittikokonaisuutta, jotka ovat kaikki omatoimisia. Oppaaksi yritys suosittelee kolmikielistä Ahvenanmaa ja Turun saaristo – Matkaopas- ja karttavihkoa. Yritys vuokraa myös polkupyöriä varusteineen ja voi toimittaa ne asiakkaan haluamaan lähtöpisteeseen. Matkapakettien hinnat sisältävät reittiselostuksen, kartat, polkupyörät ja laukut, yhteysalusliput, majoitukset aamiaisineen, viimeisen illan illallisen Västergårdissa ja auton pysäköintipaikan. Ryhmille markkinoidaan myös matkatavaroiden kuljetuspalvelua. Yritys myy esimerkiksi neljän päivän pituista Saariston rengaslenkkiä (Liite 2).

2.6 Pyörämatkan tuotteistaminen

Pyörämatkailija haluaa päästä tavanomaisten matkailureittien ulkopuolelle, sekä tutustua paikalliseen elämänmenoon ja kulttuuriin. Häntä kiinnostavat pienet, rauhalliset tiet ja kylät. Teiden varsilla tulee olla mielenkiintoista nähtävää, kuten maalaismaisemia ja erilaisia veto-voimakohteita. (Mikkelin ammattikorkeakoulu ja Vaasan ammattiopisto 2006.)

Suomen matkailullisesti merkittävimmät pyöräreitistöt ovat tällä hetkellä Turun saariston rengastie, Kuninkaantie sekä Uudenmaan reitit. Muuallakin maassa on olemassa lyhyitä reittejä, mutta kolme edellämainittua nousevat selkeästi todellisiksi pyörämatkailualueiksi. Valmiita pyörämatkapaketteja löytyy omatoimisille matkailijoille Turun saariston alueen lisäksi Kainuusta ja Pohjois-Karjalasta. (MEK 2008.)

Suomen valtakunnalliset pyörämatkailureitit on koottu GT-karttasarjaan. Tämä kuudesta kartasta muodostuva kokonaisuus tarjoaa yhteensä noin 20 000 kilometriä pyöräilyn perusreitistöjä. Karttasarjan lisäksi on olemassa Fillarioppaita, joihin on koottu Pyöräillen Suomessa – reitit. Valtakunnallisia reittejä on yhteensä 72 ja ne kulkevat kaupunkien sekä taajamien läpi. Reittien varrelta löytyy monipuolisesti nähtävää, kulttuurimaisemaa ja luontoa. Suomen tärkeimmät kansallispuistot sekä kansallismaisemat löytyvät myös valtakunnallisten reittien varrelta. (Pyöräilykuntien verkosto 2008).

Reitin suunnittelemisessa on ensisijaisen tärkeää miettiä pyöräilijän turvallisuutta. Reitille valikoidaan rauhallisia maanteitä jos pyöräiteitä ei sen varrella ole. Turvallisuuden lisäksi reitin on oltava mielenkiintoinen. Sen varrelle tulisi sijoittaa kuntakeskuksia tai kaupungeja, joissa on

palveluita pyörämatkailijalle. Majoituksen lisäksi on tärkeää, että reitin varrella on tarpeeksi taukopaikkoja kuten kahviloita ja kioskeja sekä kauppoja eväiden ostamista varten. Edellä mainittujen palveluiden lisäksi pyöräreitin varrella tulisi olla vetovoimaisia kohteita, kuten nähtävyyksiä, kaunista luontoa ja paikallista kulttuurihistoriaa. Reitin varrella tulisi olla metsiä, vesistöjä ja peltoaukeita. Suomessa hyviä pyöräreittejä on paljon etenkin maan etelä osassa, jossa on tiiviimmin palveluita kuin pohjoisessa.

Reitin saavutettavuuden on oltava hyvä. Se kulkee kaupunkien, isojen taajamien ja kansallismaisemien halki. Reitin alku- ja loppupäässä on säännöllisesti liikennöity lentokenttä, rautatieasema tai linja-autopysäkki. Palveluiden välimatkat eivät saa olla liian pitkiä. Esimerkiksi WC: n ja vesipisteiden tulisi sijaita mielellään noin 10 kilometrin välein. Reitti kulkee mieluiten pyöräiteitä tai vähän liikennöityjä maanteitä pitkin. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tiellä saa kulkea enintään 1500 ajoneuvoa vuorokaudessa. Muussa tapauksessa tiellä on oltava metrin levyinen piennar (kuitenkin vähintään 50 cm). Majoituspaikkojen välimatkat ovat suositukseltaan alle 30 kilometriä ja enintään 50 kilometriä. (MEK 2010.)

Vilkasliikenteisen tien osuus reitistä voi olla korkeintaan 10 prosenttia koko matkan pituudesta. Sen varrelta tulisi löytyä taajamia noin 10 - 30 kilometrin välein ja reitin tulisi kulkea pääosin asuttujen seutujen läpi. Korpitaipaleiden osuus kokonaisreitistä tulisi olla alle 20 prosenttia. Reitin tiet ovat pääosin päällystettyjä asfalttiteitä. Sorateiden osuus kokonaisreitistä voi olla korkeintaan 10 prosenttia. Tähän ei kuitenkaan sisälly taajamissa olevat hiekkapäällysteiset pyörätiet. (MEK 2010.)

Parantainen (2007, 8, 11) ennustaa, että Suomessa ei ole odotettavissa suurta kasvua menestyvien palvelutuotteiden osalta. Tähän on vaikuttanut esimerkiksi ajatus siitä, että palvelusta ei olla valmiita maksamaan. Parantainen kuvaa palvelun tuotteistamista prosessiksi, jossa alan asiantuntemus ja osaaminen jalostuvat palvelutuotteeksi. Tuotteistettu palvelu on myynti-, markkinointi- ja toimituskelpoinen tuote.

Parantainen (2007, 29, 38, 39) sanoo, että palvelun kysyntä on usein lähtenyt kasvuun vasta, kun yrityksillä on ollut mitä tarjota. Hän rohkaiseekin tuotteistamaan myös palveluita, jota kukaan ei ole huomannut pyytää. Asiakkaan piilevinä pysyneet tarpeet heräävät ja saavat hänet kuluttamaan palveluja. Parantainen korostaa tuotteistetun ja tuotteistamattoman palvelun eroavaisuuksia. Hyvin tuotteistettu palvelu on vahva, helppo ostaa, tehokas myynnin ja mark-

kinoinnin näkökulmasta ja sitä voi monistaa. Usein asiakkaan ostopäätöstä vaikeuttaa se, että palvelut ovat niin hajallaan toisistaan ja hänen pitää itse ostaa jokainen haluamansa palvelu erikseen. Palvelun ostaminen voi tuntua asiakkaasta riskialttiilta, koska palvelu on aineetonta ja sitä ei voi etukäteen testata. Palveluja tulisikin tehokkaasti paketoita asiakkaan elämää helpottaviksi kokonaisuuksiksi.

Parantainen (2007, 41) painottaa palvelun erilaisuuden korostamista muista saatavilla olevista palveluista. Jos kaikki palvelut ovat lähes samanlaisia, on asiakkaan vaikea tehdä ostopäätöstä. Asiakkaalle on siis kerrottava, miten kukin yrityksen tarjoama palvelu eroaa toisistaan ja kilpailijoiden palveluista. On myös tärkeää kertoa, kenelle palvelu on suunnattu.

Palveluiden ja tuotteiden kokoaminen paketiksi sopivalla tavalla voi myös olla tuotteistamista. Paketointia tulisi käyttää tehokkaasti, siihen kootaan asiakkaan tarvitsemat palvelut ja hänen on helppo tehdä ostopäätös. Esimerkiksi matkatoimistot käyttävät paketointia tehokkaasti kokoamalla yhteen asiakkaan tarvitsemat kuljetukset, majoitukset ja usein myös harrastusmahdollisuudet (Parantainen, 2007, 47.)

2.7 Pyörämatkailun markkinointi

Suomessa on paljon asioita, joita on hyvä nostaa esille markkinoidessa maan potentiaalia pyörämatkailun suhteen. Suomen ainutlaatuisiksi pyörämatkailumaaksi tekee maan hieno ja monipuolinen luonto metsineen ja vesistöineen, hiljaisuus ja rauha, suomalainen sauna, turvallisuus sekä pyörätiet. Myös jokamiehen oikeudet on hyvä markkinavaltti pyörämatkailua mainostettaessa. Pyörämatkailua tulisi markkinoida omana erikoistuotteenaan, pakettina jonka pääsisältönä itse pyöräily on. Lisäksi pyörämatkailua- ja retkeilyä voi markkinoida yhdistettäväksi muihin ohjelmanpalvelutuotteisiin toteutettavaksi esimerkiksi liikematkojen yhteydessä. Pyörämatkailun voisi siis yhdistää osaksi niin sanottuja multiaktiiviteettituotteita, jossa matkailija pääsee kokeilemaan erilaisia ohjelmanpalveluita. (MEK 2008.)

Suomessa pyörämatkojen jälleenmyyjiä voivat olla esimerkiksi alueorganisaatiot ja varaamot, incoming – toimistot, matkanjärjestäjät sekä majoitusliikkeen harjoittajat. Ulkomaanmarkkinoilla jälleenmyyjinä toimivat matkanjärjestäjät sekä matkatoimistot, jotka toimivat yhteis-

työssä kotimaisten jakelukanavien kanssa. Omatoimiselle pyörämatkailijalle tärkeimpiä tiedonhakupaikkoja ovat matkanjärjestäjien esitteet ja oppaat sekä internet. Usein asiakas saa tietoa monesta eri lähteestä etsimällä. Pääosa pyörämatkailijoista haluaa varata palvelun suoraan sen tuottajalta. Usein kuitenkin varaus onnistuu käytännössä alueorganisaation tai incoming - toimiston kautta. Tämä voi olla asiakkaalle luotettavampi tapa, koska pyörämatkapalveluita harjoittavat yritykset ovat usein hyvin pieniä ja tuntemattomia. Varauksien tekemisessä suositaan yleensä sähköistä järjestelmää, jossa asiakas näkee heti, mitä palvelu sisältää. Varausten teossa käytetään usein myös sähköpostia.

Suomalaisten yritysten tulisi entistä enemmän panostaa henkilökohtaiseen myyntityöhön ja suhdemarkkinointiin pyörämatkailutuotteiden myynnissä. Perinteiset esitteet eivät enää riitä oikeiden asiakasryhmien löytämiseen vaan myyntityön pitää olla aktiivista. Sidosryhmiin on pidettävä säännöllisesti yhteyttä ja tehtävä oma yrityksensä näkyväksi osallistumalla alan tapahtumiin. Tärkeintä markkinointityössä on verkostoitua, olla aktiivinen ja toimia pitkäjänteisesti. (Pyöräilykuntien verkosto Ry 2008.)

Sähköinen markkinointi on tärkeä työkalu jokaiselle yritykselle, joka haluaa pitää toimintansa ajan tasalla. Yrityksen on muistettava päivittää sivustonsa säännöllisesti, jotta sen kautta saatava tieto pysyisi tuoreena ja loisi asiakkaalle kuvan luotettavasta yritystoiminnasta. Asiakasrekistereiden perusteella harjoitettu suoramarkkinointi on tehokas tapa saavuttaa haluttu kohderyhmä ja mahdollisesti saada asiakas käyttämään yrityksen palveluita uudestaan. Sosiaaliset verkostot, kuten Facebook ovat tärkeitä markkinointikanavia. Maksullisia markkinointiväyliä internetissä ovat esimerkiksi verkkomainonta, hakukonemarkkinointi ja bannerit. (Räsänen 2011.)

Tämä kappale keskittyy Päijät-Hämeeseen rakennettuun pyörämatkaan, jonka toteutin syksyllä 2011. Kappaleessa esitellään toimeksiantaja, kerrotaan Päijät-Hämeen vetovoimaisuudesta pyöräilymaakuntana sekä reitin rakentumisesta ja pyörämatkalle valmistautumisesta. Omien kokemuksieni kautta annan vinkkejä esimerkiksi matkalle tarvittavista varusteista.

3.1 Outdoors Finland Etelä–hanke

Outdoors Finland Etelä on Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun alan hallinnoima hanke, joka toteutuu kaudella 14.2.2011 - 31.8.2014. Hankkeen toiminta-alueeseen kuuluu Päijät-Hämeen lisäksi Uusimaa, Etelä-Karjala, Kymenlaakso ja Häme. Hanketta rahoittaa Hämeen, Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukset Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta. Outdoors Finland Etelä on osa kansallista Outdoors Finland – kesäaktiiviteettien kehittämisohjelmaa, jota koordinoi Matkailun edistämiskeskus. Tavoitteena on kehittää pyöräily-, vaellus-, ja melontareitistöjen laatua. Myös reitti-informaation, kuten karttojen, oppaiden sekä navigaattori- ja älypuhelinsovellusten tason nostaminen kuuluu hankkeen päämääriin. Hankkeen organisaatio jakautuu kolmeen eri ryhmään joita ovat ohjausryhmä, työryhmä sekä alueelliset työryhmät. Outdoors Finland Etelä – hankkeessa on mukana matkailun alan ammattilaisia sekä kuntien reitistöjen suunnittelusta vastaavien julkisten tahojen työntekijöitä. (Räsänen, 2011.)

Hankkeen ensimmäisessä osassa kartoitettiin aktiivimatkailejoiden tarpeita ja kokemuksia sekä kulutustottumuksia esimerkiksi karttojen, internetin ja mobiilisovellusten suhteen. Kartoitus toteutettiin kesän 2011 aikana aktiivimatkaileijoilta kerätyillä kysymyslomakkeilla. Toisessa osassa kartoitettiin reittitarjontaa sekä niiden tuotteistamisen ja markkinoinnin osaamista kuntien ja kaupunkien reittien kehittämisestä vastaaville suunnatulla haastattelututkimuksella. Kartoitusten tavoitteena on toimia pohjana tulevaisuudessa laadittaville mobiili-, internet-, kartta- ja informaatiotarkaisuille, joiden sovelluksia tullaan käyttämään esimerkiksi älyinformaatiotauluissa, internetissä, älypuhelimissa ja navigaattoreissa. (Räsänen, 2011.)

Outdoors Finland Etelä- hankkeen tavoitteena on synnyttää pitkäikäisiä kumppanuuksia eri toimijoiden kesken. Hanke tulee linkittämään esimerkiksi kuntien liikunta- ja ulkoilureiteistä vastaavia henkilöitä matkailuelinkeinon kanssa. Näin voidaan kehittää ja hyödyntää alueiden

reitistöjä mahdollisimman tehokkaasti. Myös yrittäjien keskinäinen verkostoituminen on tärkeää kun luodaan uusia matkailullisesti vetovoimaisia reitistöjä. (Outdoors Finland Etelä, hankesuunnitelma 2010.)

3.2 Päijät–Häme pyöräilymaakuntana

Päijät–Hämeellä on potentiaalia kasvaa pyöräilymaakuntana, koska siellä on paljon kulttuurihistoriallisesti kiinnostavaa nähtävää sekä monipuolinen ja kaunis luonto. Tällä hetkellä Päijät–Hämeen alueella voi tehdä pyörämatkoja vain omatoimisesti. Pyöräretkiä tarjoavia yrityksiä ei ole, mutta Lahti Travel vuokraa matkailijoille retkitarkoitukseen sopivia polkupyöriä ja tarjoaa informaatiota alueen reiteistä. Kaikki reitit ovat lyhyitä, päiväretkiksi soveltuvia matkoja. Lahti Travelin internetsivuilla reittivaihtoehtoja on neljä: Puistokierros Lahdessa, Retki Pirunpesälle, Kierros Hollolan maastossa sekä Kalkkisten pyöräreitti. Reittien varrelle sijoituu Päijät–Hämeen tärkeimpiä nähtävyyksiä. Lisää reittiehdotuksia sekä karttoja reiteistä on saatavilla Lahti Travelin toimistolta. (Lahti Travel Oy 2011.)

Lahdessa on paljon nähtävää, esimerkiksi monipuolinen valikoima museoita. Pyörämatkaan voi helposti yhdistää kulttuurielämyksiä varaamalla tarpeeksi aikaa kohteisiin tutustumiseen. Lahden monipuoliseen museotarjontaan lukeutuvat muun muassa Hiihtomuseo, Lahden historiallinen museo, Radio- ja tv-museo sekä Lahden taidemuseo. Lahti tarjoaa myös laajan valikoiman palveluita, kuten ravintoloita, hyvät ostosmahdollisuudet sekä hotelleja. Lahteen pääsee helposti junalla, bussilla tai omalla autolla. Matka pääkaupunkiseudulta Lahteen kestää noin tunnin. (Lahti Travel Oy 2011.)

Lahden lisäksi Päijät–Hämeen muut kunnat tarjoavat mielenkiintoisia nähtävyyksiä. Historiallisesti merkittävä kohde on esimerkiksi Hollolan vanha kirkonkylä ja myöhäiskeskiaikainen kirkko. Hollolasta löytyy lisäksi Kutajärven luontopolku ja Linnavuoren näkötorni. Hollolan kirkonkylässä voi myös vierailla talomuseolla, joka esittelee 1800 – luvun hämäläistä rakennusperinnettä. Lisäksi kirkonkylällä voi vierailla Kunnantuvassa, joka on Suomen ensimmäinen arkkitehdin suunnittelema kunnantalo.

Muihin Päijät–Hämeen nähtävyyksiin lukeutuvat Vääksyn kanava, joka on yksi Euroopan vilkkaimmista sisävesikanavista. Vääksyn Päijännetalossa voi tutustua kalastuksen historiaan. Muita vierailukohteita ovat Vääksyn vesimylly ja Piensähkölaitosmuseo. Asikkalassa sijaitsee 1880-luvulla valmistunut ”miljoonan tiilen kirkko” ja Kotiseutumuseo. Asikkalan Vesivehmaalla on Päijät–Hämeen Ilmailumuseo. Heinolasta löytyy myös matkailullisesti mielenkiintoisia kohteita kuten Heinolan kaupunginmuseo, Taidemuseo ja Kotiseutumuseo. Kalkkisten kylältä löytyy suosittu kesämatkakohde Viini - & Puutarhatila Pihamaa, joka on myös mainio kohde pyöräreitin varrella.

Päijät–Hämeen monipuolinen luonto tarjoaa hienot edellytykset pyörämatkailulle. Vesistöjen läheisyys, vanhat kirkonkylät, peltoaukeat ja jylhät metsäharjut tekevät pyörämatkasta todellisen luontoelämyksen. Pulkkilanharju sijaitsee noin 10 kilometriä Vääksystä Sysmään päin. Kahdeksan kilometrin mittaisen harjun varrella voi pysähtyä Ravintola Reimarissa tai Karinsansillan jälkeen alkavan Päijänteen kansallispuiston parkkipaikan kioskillä ja uimarannalla. (Lahti Travel Oy 2011.)

Päijänteen vesistöt leimaavat Päijät–Hämeen maisemaa. Monet yritykset tarjoavatkin risteilyjä Päijänteen kansallispuiston hienoissa maisemissa. Myös pyörämatkailija voi yhdistää muutamman tunnin pituisen veneretken matkaansa. Saaristoristeilyjä järjestää esimerkiksi Lahden Järvimatkailu Oy, jonka tarjoaa eripituisia retkiä sekä ravintolapalveluita Lahden satamassa. (Lahden järvimatkailu Oy 2011.)

Päijät–Hämeen tulisi ehdottomasti hyödyntää matkailullisesti vetovoimaisia luonto- ja kulttuurikohteitaan pyörämatkailun markkinoinnissa. Potentiaalisia asiakasryhmiä voisi löytyä esimerkiksi Venäjältä ja Keski–Euroopasta. Näiden asiakkaiden saavuttaminen vaatisi kuitenkin huomattavaa panostusta pyörämatkailutuotteiden kehittämiseen ja tuotteistamiseen.

3.3 Reitin suunnitteleminen ja pyörämatkalle valmistautuminen

Päijät-Hämeen pyöräreittiä suunnitellessani käytin apunani Outdoors Finland-hankkeen suosituksia, jotka koskevat esimerkiksi reitin varrella olevien teiden liikennettä, sekä sen varrella olevia majoituspaikkoja ja vetovoimakohteita. Tärkeimmäksi kriteeriksi reittiä suunnitellessa nousi sen turvallisuus. Niinpä pyöräreitin on noudateltava vain vähän liikennöityjä teitä. Teiden olisi kuitenkin oltava pääosin päällystettyjä, jotta matkanteko sujuisi jouhevammin. Koska pyörämatkan tarkoituksena on ennen kaikkea nauttia luonnosta ja paikallisesta kulttuurista, on tärkeää löytää reitin varrelle tarpeeksi nähtävää ja koettavaa sekä vaihtelevia maisemia.

Harvaan asutuilla seuduilla voi olla ongelmallista löytää taukopaikkoja ja mielenkiintoisia kohteita, joissa vierailta matkansa aikana. Sain apua reitin suunnittelussa Lahden ammattikorkeakoulun Maaseutumatkailu-hankkeen projektikoordinaattorilta Kati Sinivuorelta sekä Outdoors Finland Etelän projektipäälliköltä Pirjo Räsäseltä. Sain paljon hyviä vinkkejä Päijät-Hämeen palveluista ja niiden avulla pääsin valitsemaan reitin varrella sijaitsevat majoituspaikat sekä muut tärkeät vierailukohteet. Reitti hahmottui Karttakeskuksen GT3-pyöräilykartan pohjalta.

Pyörämatkan kokonaispituus tulee olemaan noin 185 kilometriä ja Outdoors Finlandin tekemien suositusten mukaisesti matkaan varataan neljä päivää, jolloin päivämatojen pituuksiksi tulee 30-60 kilometriä. Matkan lähtöpiste on Lahti, josta reitti kulkee Hollolan läpi kohti Vääkysy. Siellä majoitutaan ensimmäinen yö. Reitti jatkuu seuraavana päivänä Päijänteen kansallispuiston maisemissa kohti Sysmää, jossa vietetään seuraava yö. Kolmantena päivänä poljetaan Kalkkisten kunnan lävitse Heinolan Myllyjoaan pyörämatkan viimeiseen majoituspaikkaan. Heinolasta palataan takaisin Lahteen matkan viimeisenä päivänä ja neljännelle päivälle ajettavaksi jää kaikista lyhin matka.

Pyörämatka sisältää taajamia palveluineen sekä vaihtelevaa luontoa muun muassa Päijänteen kansallispuiston maisemissa. Kaikki reitille valikoituneet majoituspaikat ovat pieniä aamiaismajoitusta tarjoavia yrityksiä. Reitin tiet ovat suurimmaksi osaksi päällystettyjä pikkuteitä. Sorateiden osuus kokonaisreitit matkasta säilyy tarpeeksi pienenä.

Pyörämatkalle huolella varustautuminen on todella tärkeää. Itse laadin listan asioista, joita tulisin tarvitsemaan pyörämatkalla. Varusteista tärkein on luonnollisesti toimiva ja huollettu polkupyörä. Etenkin hyväkuntoisiin, pistosuojattuihin renkasiin kannattaa panostaa. Tämän lisäksi olennaista on hankkia laadukkaat pyörälaukut, joissa matkatavarat kulkevat kätevästi.

Turhien matkatavaroiden pakkaaminen kostautuu pyörämatkalla, jossa niitä on kannettava itse mukana. Usein ensimmäiselle matkalle mukaan pakataankin liikaa tavaroita.

Pyörämatkalla on hyvä suosia laadukkaita urheiluvaatteita, jotka ovat kevyitä ja kuivuvat nopeasti. Jos lähtee pidemmälle pyörämatkalle, kannattaa ehdottomasti harkita lukkopolkimien ja laadukkaiden pyöräilykenkien hankkimista. Niiden käyttöä kannattaa harjoitella ennen matkaan lähtöä. Muutkin varusteet on hyvä ”ajaa sisään” ennen matkalle lähtöä. Myös oman pyöräilykunnan kohottaminen ennen matkaan lähtöä on suositeltavaa.

Omat pyöränhuoltotaidot on hyvä tarkistaa ennen matkalle lähtemistä. Renkaan vaihtamista kannattaa harjoitella, koska rengasrikko voi tapahtua milloin ja missä vain. Mukaan pakataan paikkausvälineet ja tarvittavat työkalut sekä pumppu. Matkan varrella olevat pyörähuollot ja niiden yhteystiedot kannattaa selvittää etukäteen. Majoituspaikkojen osoitteet auttavat, jos on eksynyt ja haluaa suunnistaa perille navigaattorin ohjaamana. On tärkeää pitää aina mukana juomaa ja evästä pieniä tankkaustaukoja varten. Kun energiataso säilyy tasaisena, on matkanteko huomattavasti miellyttävämpää. Etenkin helteisellä ilmalla riittävästä nesteensannista on muistettava huolehtia.

Pyörämatkan onnistumisen kannalta on tärkeää, että reitti on kartoitettu hyvin etukäteen. GT3-kartan lisäksi käytin apunani Googlen karttaohjelmaa tarkistaakseni esimerkiksi majoituspaikkojen etäisyydet ja muut tarkemmat tiedot. Pelkän GT-kartan avulla matkanteko voi olla hieman haasteellista, sillä kartan mittakaava on niin iso. Niinpä tulostin mukaani Googlen karttapalvelusta reittiohjeita. Lisäksi älypuhelin toimii matkalla hyvänä apuvälineenä etäisyyksiä tarkistaessa tai silloin kun on eksyksissä. Näilläkin välineillä pärjää hyvin, mutta mukaan voi myös ottaa navigaattorin, joka toimii kätevästi oppaana pyörämatkalla.

Oli todella hyödyllistä, että pääsin itse toteuttamaan suunnitellun pyörämatkan ja näkemään sen varrella sijaitsevat kohteet. Poljin reitin syyskuussa 2011 ja käytin matkaan neljä päivää tekemäni ohjeistuksen mukaisesti. Mukanani kulki Garminin Montana-navigaattori, jota käytin lähinnä reittipisteiden merkitsemiseen ja valokuvien ottamiseen. Navigaattori oli kiinnitetty ohjaustankoon läpinäkyvällä telineellä, joten reitin seuraaminen kävi vaivattomasti. Etukäteen hyvin suunniteltu reitti helpottaa matkantekoa ja säästää hermoja, mutta aikataulujen antaessa periksi voi reittisuunnitelmakin joustaa. Pyörämatkailun hienompia puolia on nimitäin sen tarjoama vapauden tunne.

Päijät-Hämeen pyörämatka oli kokonaisuudessaan melko onnistunut kokonaisuus. Vain kolmantena päivänä ajettu Vääksey–Kalkkinen–Heinola osuus oli haastava suurien korkeuserojen sekä palveluiden vähäisyyden vuoksi. Tämä reittiosuus oli kuitenkin ainoa vaihtoehto Heinolaan päin mentäessä, joten sen säilyttäminen matkapaketissa on välttämätöntä.

Muilta osin reitti on onnistunut ja tarjoaa pyöräilijälle monipuolista nähtävää. Reitti kulkee vaihtelevissa luonnonmaisemissa ja sen varrelle jää kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita, kuten Vääkseykanava, Pulkkilanharju ja Päijänteen kansallispuisto. Lisäksi kuntakeskusten palvelut ovat laadukkaita. Reitin varrella olevat kaupungit ja kuntakeskukset ovat Lahti, Vääksey, Sysmä ja Heinola. Nämä kaikki tarjoavat matkailijalle monipuolisesti nähtävää ja koettavaa. Reitille valikoituneet majoituspaikat todettiin tasokkaiksi.

3.4 Päijät-Hämeen pyöräreitin informaatio

Pyörämatkailijat toivovat karttoja, joihin on merkitty nähtävyydet, matkojen pituudet sekä haasteellisuus. Hyvä pyöräilykartta on pienessä mittakaavassa ja siinä ilmenee selkeästi tekojen valinta reitistä. Reitillä sijaitsevat majoituspaikat, nähtävyydet ja palvelut on merkitty selkeästi. Reitin ei tulisi tarjota pyörämatkailijalle liikaa vaihtoehtoja ja reitin aloitus- ja loppuspisteet tulisi olla helposti saavutettavissa. (Räsänen & Saari 2005.)

Päijät-Hämeen pyörämatkan reitti-informaatio koostuu kolmesta osasta: virtuaalisesta Google Map- palvelulla tehdystä kartasta, ajo-ohjeista sekä päiväohjelmasta, jossa kuvaillaan esimerkiksi teiden kuntoa, luontoa, nähtävyyksiä ja palveluja. Google Map- palvelulla tehty kartta pitää sisällään paljon tietoa. Sen avulla voi seurata helposti reittiä sekä löytää hyväksi todetut majoituspaikat ja muut palvelut. Paikkojen merkitsemiseen on käytetty karttapalvelun omia selkeitä symboleita. Isompien kaupunkien ja kuntakeskusten yhteyteen ei ole selkeyden vuoksi merkattu kaikkia palveluita. Tunnetuimmat palvelut löytyvät jo valmiiksi Googlen kartalta. Pyörämatkapakettiin on merkitty majoituspaikat sekä palvelut kaupunkien ja kuntakeskusten ulkopuolelta. Niihin lukeutuu ravintolat, kahvilat, kioskit, infopisteet, uimarannat, merkittävimmät nähtävyydet ja luonnonkohteet, sekä rautatie- ja linja-autoasemat. Merkattujen palveluiden yhteyteen on liitetty niiden yhteystiedot, jolloin esimerkiksi niiden aukioloai-

kojen tarkastaminen on helppoa. Kartasta voi myös tarkistaa etäisyyksiä merkittyjen pisteiden välillä.

Reitistä tehdyt ajo-ohjeet ovat hyvin lyhyet ja konkreettiset. Olen pyrkinyt tekemään ajo-ohjeista mahdollisimman selkeät. Ajo-ohjeet pitävät sisällään seuraavat tiedot: mihin suuntaan käännetään, tien nimi ja numero sekä kuinka kauan tietä ajetaan.

Elämyksellisessä päiväohjelmassa reittiä kuvaillaan mahdollisimman lyhyesti ja selkeästi, mutta kuitenkin niin, että reitti saadaan kuulostamaan kiinnostavalta matkailullisesta näkökulmasta tarkasteltuna. Niinpä elämyksellisessä päiväohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota vetovoimakohteiden ja hyväksi todettujen palveluiden kuvailemiseen. Pyrin myös kuvailemaan alueen luontoa. Reittiä ajaessani koin konkreettisesti sen, mitä asioita on hyvä tuoda esiin matkakuvauksessa pyöräilijän näkökulmasta. Nämä kohteet eivät aina välttämättä ole niitä kaikista tunnetuimpia matkailukohteita, vaan pieniä ja paikallisia erikoisuuksia.

3.5 Kehitysehdotukset

Päijät-Hämeen pyörämatkapakettiin löytyy lukuisia kehitysehdotuksia. Suurimpana ongelmana Suomen pyörämatkailun kehityksessä on harvaan asuttujen seutujen palveluiden vähyys ja pitkät välimatkat niiden välillä. Tämä pätee myös Päijät-Hämeen pyöräreittiin. Tähän ongelmaan on vaikea löytää ratkaisua ennen kuin pyörämatkailun tuotteistaminen ja markkinointi kehittyy mahdollistaen sen, että asiakkaat löytävät Päijät-Hämeen ja kiinnostuvat siitä pyöräilymaakuntana. Pyörämatkailun kehittäminen voisi luoda lukuisia uusia työpaikkoja ja vilkastuttaa autioituvaa maaseutua.

Reitille valikoituneet majoituspalvelut olivat tasokkaita, mutta ne eivät tarjonneet pyörämatkailijalle suunnattuja palveluita. Pyörämatkailun kasvaessa myös yritysten tulisi vastata tämän asiakasryhmän palvelutarpeisiin. Majoituspaikan tulisi vähintään tarjota asiallinen paikka pyörän säilytystä varten. Pyörän säilyttäminen kadulla yön yli on aina riskialtista ja mukana täytyy pitää todella jykevää lukkoa, jotta sitä ei varastettaisi. Mikään majoitusyritys ei myöskään tarjonnut mahdollisuutta vaatteiden pesuun ja kuivaukseen.

Löysin myös omasta toiminnastani kehitettävää opinnäytetyöprosessin edetessä. Pyörämatkan kaltaisen palvelun tuotteistaminen on haasteellista ja etenkin matkakuvauksien kirjoittaminen tuotti hankaluuksia, koska tekstin pitää olla samanaikaisesti informatiivista, tiivistä ja mielenkiintoista. Myös reitin ympäristön kuvaukset jäivät melko suppeiksi. En esimerkiksi kuvaillut tarkasti kunkin alueen kasvistoa, eläimistöä ja luontoa, sillä tekstin pituus alkoi huolestuttaa minua. Teknisistä ongelmista johtuva korkeusprofiilin puuttuminen jäi harmittamaan, sillä se olisi hyvä olla mukana matkan kuvauksessa. Pyrin kuitenkin mahdollisimman tarkasti kuvailemaan kunkin reittiosuuden haasteellisuutta. Olisi hyvä jos pyörämatkailureiteille kehitettäisiin yhteiset haasteellisuusluokitukset, joiden perusteella itselle sopiva matka olisi helppo valita.

4 PYÖRÄMATKAILUN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Opinnäytetyön viimeinen luku kokoaa yhteen arvioita pyörämatkailun tulevaisuuden haasteista ja mahdollisuuksista. Lopuksi opinnäytetyön tärkeimmät teemat summataan yhteenvedossa, jossa esitellään myös kirjoittajan omaa pohdintaan aiheeseen liittyen.

4.1 Haasteet

Pyörämatkailun kehittyminen Suomessa kohtaa monia haasteita, joita käsitellään tässä kappaleessa. Suomen tuntemattomuus pyörämatkailumaassa on yhä haaste, mutta asia olisi korjattavissa jos pyörämatkailuun todella alettaisiin panostaa maanlaajuisesti.

Suomessa on pulaa kokonaisvaltaisista ja asiakkaan tarpeet huomioon ottavista tuotepaketeista. Pelkän karttamateriaalin tarjoaminen ei riitä, vaan asiakkaille tulisi tarjota selkeitä kokonaispaketteja, joihin kuuluvat myös oheispalvelut. Tuotteita tulisi myös paketoita eri asiakasryhmille ja esimerkiksi lapsiperheiden tarpeet tulisi huomioida. Pyörämatkailun markkinoinnin ja kehittämisen ollessa vielä aluillaan, on hankalaa saada pätevää tilastotietoa pyörämatkailun merkityksestä ja matkailijamääristä. On myös hankalaa ennustaa, miten kysyttyjä vuokravälineet olisivat ja kannattaisiko niihin todella investoida. Vuokrapyöriä ei tällä hetkellä ole kovin monessa paikassa tarjolla ja pyörien taso myös vaihtelee suuresti. (MEK 2008.)

Teknisen ongelman pyörämatkailun kehitykselle aiheuttaa Suomen joukkoliikenne, joka ei tällä hetkellä tue pyörien kuljetusta. Näin ollen pyörämatkaan voi olla hankalaa yhdistää junalla tai linja-autolla kuljettavia osuuksia. Monet asiakkaat toivoisivat myös matkatavaroiden kuljetuspalvelua reitin etappien välillä. Alalla toimivien yrittäjien liiketaloudellisessa osaamisessa on joitakin puutteita, jotka liittyvät esimerkiksi tuotteiden hinnoitteluun sekä kannattavuuteen. Myös oppaiden kielitaidossa voi olla parantamisen varaa. Yritykset jotka tarjoavat pyörämatkailutuotteita ovat hyvin hajallaan ja näin ollen tuotteiden kehitystyö on hankalaa. Oman haasteensa aiheuttaa myös maaseudun autioituminen, sillä reitin varrelta ei välttämättä löydy tarpeeksi pysähdyspaikkoja palveluineen. (MEK 2008.)

Suomen Liikenneliiton vuonna 2009 kirjoittamassa kannanotossa otetaan kantaa VR:n toiminnasta, joka osaltaan hillitsee pyörämatkailun kasvua. Pyörän kuljettaminen junassa on melko hankalaa, sillä Intercity-juniin mahtuu kerrallaan vain kolme polkupyörää ja Pendo-

linossa niiden kuljettaminen on kokonaan kielletty. Nykyiset ahtaat ja vähäiset pyöräpaikat junissa eivät vastaa tarvittavaa palvelutasoa. VR voisi suunnitella palvelunsa enemmän asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, esimerkiksi käyttämällä vanhoja matkatavaravaunuja polkupyörien kuljettamiseen. (Suomen Liikenneliitto SuLi Ry 2009.)

Reittien sekä niiden varrella olevien opasteiden ylläpitäminen on puutteellista. Opastuksien ylläpidon tulisi sisältyä Tiehallinnon urakoihin. Kaupunkien tulisi myös omalta osaltaan huolehtia opasteiden päivytyksestä.(MEK 2008). Toisaalta nykyteknologialla tehdyt virtuaaliset reitti-informaatiot sekä kartat tulevat varmasti osaltaan korvaamaan perinteiset reittiopasteet.

Myös autoilun jatkuva kasvaminen Suomessa voi aiheuttaa ongelmia pyörämatkailulle. Kun pyöräteitä ei maanteiden varsilla ole, voivat kapeat pientareet aiheuttaa pyöräilijälle riskitilanteita.(MEK 2008.)

4.2 Mahdollisuudet

Pyörämatkailun kasvu mahdollistaisi monien uusien elinkeinojen syntymisen, joiksi lukeutuvat esimerkiksi välinevuokraamot, pyörämatkojen opaspalvelut sekä matkailijoille myydyt kuljetuspalvelut reittien alku- ja päätepisteissä. Koska pyörämatkailijoiden on tehtävä matkaa kevyin varustein, käyttävät he todennäköisesti matkallaan paljon erilaisia paikallisia palveluita. He ostavat esimerkiksi varusteita, vaatteita, ruokaa, matkamuistoja ja karttoja sekä käyttävät paljon ravintola- ja majoituspalveluita. (Fraietta 2004.)

Pyörämatkailun kasvuun vaikuttavat muun muassa kasvussa oleva hyvinvointitrendi ja kestävämpien matkailumuotojen suosiminen osittain ilmastonmuutoksesta johtuen. Pyörämatkailua olisi mahdollista markkinoida myös terveystuotteena. Keski-Euroopan kuumuus ja toisaalta Suomen pidentynyt kesäkausi luovat edellytyksiä joita tulisi tehokkaasti käyttää hyväksi. Lähimatkailun suosio näyttäisi olevan kasvussa niin ikään ilmastollisista syistä. Niinpä pyörämatkailua tulisikin markkinoida koti- ja ulkomailta. Suomessa on olemassa jo jonkun verran reittejä, karttoja, tuotekriteerejä sekä ohjeistuksia. Olemassa olevat reitit ovat melko monipuolisia ja tarjoavat matkailijalle vaihtelevaa luontoa. Kehitteillä oleva reittien luokitusjärjestelmä mahdollistaisi tuotteiden markkinoinnin selkeästi erilaisille kohderyhmille. (MEK 2010.)

Pyörämatkailulla olisi mahdollisuuksia kasvaa menestystuotteeksi Suomessa jos siihen suunnatut investoinnit, tuotteistaminen ja markkinointi saataisiin tehokkaasti käyntiin. Potentiaalisia asiakasryhmiä voisi löytyä esimerkiksi Keski-Euroopasta ja Venäjältä asiakkaista, jotka ovat valmiita maksamaan palvelusta.

Pyöräilijä tarvitsee matkansa aikana paljon erilaisia palveluita, kuten matkatavaroiden kuljettamista, varusteiden vuokraamista, pyörän ja varusteiden huoltoa, vaatteiden pesua ja eväitä. Näiden palveluiden ympärille olisi rakennettavissa uusia myytäviä tuotekokonaisuuksia. Majoituspalvelut voisivat liittää tarjontaansa pyörämatkailijan tarvitsemia oheispalveluita ja tehdä näin lisää voittoa. Lisäpalveluita tarjoavat yritykset tulisivat varmasti nopeasti suosituiksi pyörämatkailijoiden keskuudessa. He voisivat esimerkiksi tarjota vaatteiden pesu mahdollisuutta ja mukaan myytävää eväspakettia.

Uusien pyörämatkatuotteiden kehittäminen pitäisi saada vauhtiin Suomessa. Haasteena on esimerkiksi pitkä talvikausi, joka pitäisikin kääntää maamme erikoisuudeksi markkinoimalla talvipyöräilytuotteita. Kesäkauden valoisuutta voisi hyödyntää myymällä yöttömän yön pyöräretkiä. Sähköavusteiset polkupyörät mahdollistavat pidempien matkakokonaisuuksien suunnittelun, koska päivamatkojen pituuksia voisi kasvattaa. Sähköavusteisella pyörällä toteutettuja matkoja voisi myös markkinoida ikäihmisille.

Matkojen teemoittaminen olisi hyvä tapa houkutella uusia kohderyhmiä pyörämatkailun pariin. Keski-Euroopassa pyörämatkojen hinnat voivat olla todella korkeita, sillä niistä on suunniteltu luksustuotteita, joissa palveluiden taso on huippuluokkaa. Pyörämatkapakettiin kuuluu muun muassa vierailuja Michelin tason ravintoloissa ja majoittumista ylellisissä hotelleissa. Suomeenkin voisi suunnitella gourmet pyörämatkoja, joiden varrella pysähdellään tasokkaissa ravintoloissa ja yövytään mukavasti varustelluissa hotelleissa. Esimerkiksi Ranskassa on suosittua pysähdellä pyörämatkojen aikana viinitiloilla ja tutustua paikalliseen tuotantoon. Tämä voisi toimia Suomessakin, sillä lähiruokabuumi on kovassa nousussa. Myös historiallisten teemojen yhdistäminen pyörämatkaan voisi toimia.

4.3 Yhteenveto

Pyörämatkapaketin suunnitteleminen ja toteutus oli mielenkiintoinen kokemus, josta oppi paljon. Reitin ajaminen kokonaisuudessaan läpi oli opinnäytetyön kannalta äärimmäisen tärkeää, koska näin sain reittiin hyvän tuntuman ja pystyin poimimaan sen varrelta nimenomaan pyöräilijälle tärkeitä kohteita. Myös reitin suunnittelussa saamani apu matkailualan ammattilaisilta oli merkittävää laadukkaiden palvelujen löytämiseksi. Opinnäytetyössäni olen pyrkinyt hyödyntämään omaa kokemuspohjaani pyörämatkailusta. Tämä kokemus on karttunut erityisesti kesällä 2011 ollessani Outdoors Finland Etelä hankkeessa harjoittelussa. Omien kokemusten kautta tullut tieto ilmenee erityisen hyvin kappaleessa, jossa käsitellään pyörämatkalle valmistautumista.

Haasteellisinta reitin suunnittelussa oli valikoida sen varrella olevat palvelut niin, että välimatkat eivät kasvaisi liian pitkiksi. Oli myös tärkeää valikoida reitille teitä, jotka eivät ole liian vilkkaasti liikennöityjä. Silti sorateidenkin osuuden piti säilyä riittävän pienenä. Alusta asti oli selvää, että reittiin tultaisiin sisällyttämään Päijät-Hämeen merkittävimpiä kohteita, kuten vanhoja kirkonkyliä sekä Päijänteen kansallispuisto. Kun nämä niin sanotut pääkohteet oli merkitty, etsin reitin varrella olevia pienempiä palveluita internetiä apunani käyttäen.

Matkan aikana pitämäni päiväkirja oli korvaamaton apu jälkikäteen reittiä purkaessa. Päivän aikana saatoin kirjoittaa ylös pieniäkin havaintoja maisemista, tien haasteellisuudesta ja taukopaikoista. Internetiä, ja etenkin Google Map-palvelua apuna käyttäen, saatoin vielä tarkistaa palveluiden sijainnin ja yhteystiedot tarvittaessa. Mukanani ollut Garminin navigaattori oli myös hyödyllinen, sillä siihen pystyin merkitsemään tärkeitä kohteita sekä ottamaan kuvia reitin luonnosta ja opasteista. Olin jo aiemmin hankkeessa harjoittelussa ollessani opetellut käyttämään navigaattoria ja tekemään karttoja Google Map-palvelulla, joten nämä tekniset sovellukset eivät enää aiheuttaneet hankaluuksia.

Pyörämatkailuun tutustuminen kansainvälisesti kasvavana trendinä on saanut minut entistä vahvemmin uskomaan sen potentiaaliin Suomessa. Päijät-Häme oli minulle ennestään melko tuntematonta aluetta ja tekemäni reitti vakuutti minut maakunnan sopivuudesta pyörämatkakohteeksi.

4.4 Oma arvio

Lopputulokset vastaa pääosin asetettuja tavoitteita. Työn toiminnallinen osuus on mielestäni selkeä ja informatiivinen. Sen avulla voi vaivattomasti lähteä toteuttamaan Päijät-Hämeen pyörämatkaa. Reittiä on myös helppo muunnella eri tarpeisiin sopivaksi. Halutessaan urheilullisimmat pyöräilijät voivat ajaa reitin jopa päivässä, kun taas leppoisampaa menoa kaipaavat polkijat voivat etsiä reitin varrelle lisää vierailukohteita ja edetä hitaammin.

Reitistä tehdyt ohjeistukset täydentävät hyvin toisiaan. Ajo-ohjeen avulla reitillä on mahdollista eksyä ja päiväohjelmasta saa käsityksen sen varrella olevasta luonnosta sekä nähtävyyksistä. Google Map kartta puolestaan antaa kokonaiskuvan reitistä. Virtuaalisesta kartasta näkee palveluiden väliset etäisyydet ja niiden yhteystiedot.

Arvio pyöräreitin onnistumisesta perustuu tällä hetkellä vain omiin kokemuksiini. Siksi olisi todella mielenkiintoista kuulla ulkopuolisen tahon näkemyksiä reitin toimivuudesta ja toivonkin, että saisin reitistä palautetta tulevaisuudessa.

Mielenkiintoisia jatkotutkimusaiheita olisi asiakaspotentiaalin kartoittaminen Suomessa ja erityisesti Päijät-Hämeen alueella. Olisi tärkeää tutkia, mitkä ovat ne maat joihin Suomen pyörämatkailun markkinoinnin tulisi suuntautua. Olisi myös hyödyllistä selvittää konkreettisesti, mitä väyliä pitkin oikeat asiakasryhmät löydetään.

Jatkotutkimuksiksi sopisivat myös tämän opinnäytetyön kaltaiset reittien kartoitukset ja tuotteistamiset. Mitä enemmän reittejä saadaan tuotteistetuksi, sen helpompaa niitä on myös läheteä linkittämään toisiinsa ja markkinoimaan eteenpäin.

LÄHTEET

ADFC Bett und Bike.2011.Bicycle friendly accommodation [viitattu 25.11.2011]. Saatavissa:

http://www.bettundbike.de/68_1

ADFC. Radreiseanalyse 2011 [viitattu 8.11.2011]. Saatavissa:

<http://www.adfc.de/radreiseanalyse/Die-ADFC-Radreiseanalyse-2011>

Backroads.2011. Dolomites biking [viitattu 14.11.2011]. Saatavissa:

<http://www.backroads.com/trips/BDMI/dolomites-biking-tour>

Explore.2010 [viitattu 14.11.2011]. Saatavissa:

[http://www.explore.co.uk/holidays/search?category\[1-activities\]\[\]=7](http://www.explore.co.uk/holidays/search?category[1-activities][]=7)

Fraietta, J. 2004. Cycle tourism research summary. Alberta economic development – Tourism research [viitattu 16.11.2011]. Saatavissa:

<http://www.linkbc.ca/torc/downs1/cycleTourism.pdf>

Keeling, A.1999. Cycle tourism. United Kingdom: Sustrans.

Koucky, M. 2007. Cykelturismen i Europa. Koucky & Partners AB [viitattu 12.10.2011]. Saatavissa:

http://www.tillvaxtverket.se/download/18.21099e4211fdba8c87b800024739/Bilaga2_CykelturismeniEuropa.pdf

Lahden alueen kehittämissyhtiö Oy – Lakes, Lahti Travel Oy. 2011. Lahden seutu [viitattu 29.11.2011]. Saatavissa: <http://www.lahdenseutu.net/travel/>

Lahden järvimatkailu. 2011. Päiväristeilyt [viitattu 29.11.2011]. Saatavissa:

<http://www.lahdenjarvimatkailu.fi/>

Matkailun edistämiskeskus.2008. Pyörämatkailun edistämisstrategia 2009 – 2013 [viitattu 3.11.2011]. Saatavissa:

[http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/7620b7fbb6d5b604c2257524002b5937/\\$FILE/Pyorailymatkailun_kehittamisstrategia_2009-2013%20vrs%202.pdf](http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/7620b7fbb6d5b604c2257524002b5937/$FILE/Pyorailymatkailun_kehittamisstrategia_2009-2013%20vrs%202.pdf)

Matkailun edistämiskeskus.2010. Kansainvälinen luontomatkailututkimus [viitattu 15.11.2011]. Saatavissa:

[http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/\(pages\)/Kansainv%C3%A4linen_luontomatkailututkimus_2010?opendocument&ind=w5/mekfi/index.nsf&np=F-30](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/(pages)/Kansainv%C3%A4linen_luontomatkailututkimus_2010?opendocument&ind=w5/mekfi/index.nsf&np=F-30)

Matkailun edistämiskeskus. Kansainvälisen luontomatkailuraportin Pyöräilyraportti, 2010 [viitattu 18.10.2011]. Saatavissa:

[http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/4345083904040872c22577ab0034f4a8/\\$FILE/Kv%20luontomatkailu_pyorailyraportti.pdf](http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/4345083904040872c22577ab0034f4a8/$FILE/Kv%20luontomatkailu_pyorailyraportti.pdf)

Matkailun edistämiskeskus.2010. Outdoors Finland - Tuotekohtaiset kriteerit: Retkipyöräily [viitattu 30.10.2011]. Saatavissa:

[http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c23b48160af3267fc22576eb00293935/\\$FILE/Outdoors_Pyoraily.pdf](http://www.mek.fi/w5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/c23b48160af3267fc22576eb00293935/$FILE/Outdoors_Pyoraily.pdf)

Matkailun edistämiskeskus.2011. Pyöräily ja maastopyöräily [viitattu 19.11.2011]. Saatavissa: http://www.visitfinland.com/fi_FI/web/guest/finland-guide/what-to-see/summer-activities/cycling

Outdoors Finland Etelä – hankesuunnitelma. 2011. Päijät-Hämeen koulutus konserni – kuntayhtymä, Lahden ammattikorkeakoulun Matkailun ala.

Parantainen, J. Tuotteistaminen – Rakenna palvelusta tuote 10 päivässä.2007. Helsinki: Talentum.

Pyöräilykuntien verkosto Ry.2008. Myynti ja markkinointi [viitattu 16.11.2011]. Saatavissa: <http://www.pyorailensuomessa.fi/index.php?p=sis&pid=28&l=fi>

Räsänen, P.2011. Kulttuurimatkailutuotteiden kansainväliset jakelukanavat – Toimintaohjeita Innolink ja Ellare.

Räsänen,P.2011.Menolippu maalle: Outdoors Finland Etelä- hanke. Lahden ammattikorkeakoulu [viitattu 21.11.2011]. Saatavissa:

http://www.lamk.fi/material/lamk_julkaisu_menolippu_maalle_1.pdf

Räsänen, P. & Saari, H. 2005. Pyörä- ja vaellusmatkailun tuotteistaminen. Mikkelin ammattikorkeakoulu ja Vaasan ammattiopisto [viitattu 3.12.2011]. Saatavissa:

[http://www.mek.fi/RELIS/REL_LIB.NSF/0/9ff6a89206432d2bc225715c00271819/\\$FILE/tuotteistamisopas.pdf](http://www.mek.fi/RELIS/REL_LIB.NSF/0/9ff6a89206432d2bc225715c00271819/$FILE/tuotteistamisopas.pdf)

SuLi Ry.2009. Suomen liikenneliiton kannanotto [viitattu 4.12.2011]. Saatavissa:

<http://www.hepo.fi/index.php?mact=News.cntnt01,print,0&cntnt01articleid=129&cntnt01showtemplate=false&cntnt01returnid=85>

Vaeltaen ja Pyöräillen Suomessa –hankkeen loppuraportti. 2006. Mikkelin ammattikorkeakoulu ja Vaasan ammattiopisto.

Vilka, H.2010. Toiminnallinen opinnäytetyö [viitattu 5.12.2011]. Saatavissa:

http://vilka.fi/hanna/Toiminnallinen_ont.pdf

Västergård Bed&Breakfast. 2011. Pyörämatkat Turun saaristossa [viitattu 17.11.2011]. Saatavissa: <http://www.nagu.net/vastergard/pyoraily/index.html>

LIITE 1

Esimerkki Explorerin C2C - pyörämatkan esittelystä:

Cycling Across Northern England

Trip Highlights

Completing the 140mile challenge- Cycling 140 miles coast to coast
Cycling through beautiful countryside - The northern Lake District and the North Pennines

Overview

On this cycling trip we ride 140 miles from Whitehaven on the Irish Sea to Tynemouth on the North Sea. Cycle through some of the wildest and most spectacular landscapes in the north of England; discovering the dramatic beauty of the Lake District, Eden Valley and the rugged North Pennines.

Itinerary

[\[+\] Detailed Itinerary](#)

Day 1: Join tour Whitehaven

Day 2: Cycle through the Lake District

Day 3: Cycle across the Pennines

Day 4: Cycle to Tynemouth, tour ends Tynemouth

Please note that from time to time our itineraries may be amended, either for operational reasons or in response to feedback from customers. Please ensure you have read the latest Trip Notes before booking or travelling on your tour.

2012/13 Standard Itinerary

Click Map to Enlarge

Included Meals:

3 Breakfasts

Accommodation Breakdown:

2 nights Hostel (H)

1 night Guest House (H)

Transport

Hire a 'Trek 21' speed hybrid bike with handlebar twist shift, waterbottle holder, combi lock, puncture kit, pump, map holder, bell, route notes, mudguards and tool kit (payable locally - please inform Explore if required).

Group Size

Approx 12 - 16

Minimum Age: 14

Tour Staff

A support vehicle is available, though this is for emergency bike maintenance only and should not be viewed as an alternative to cycling. Explore Tour Leader.

(Explore 2010)

LIITE 2

Västergård B&B – Saariston Rengaslenkki

Suosittu Saariston Rengastielenkki alkaa puolen päivän aikaan Nauvosta, josta yhteysalus m/s Linta vie teidät Seilin saaren kautta Rymättylään. Pyöräilyosuuksien kokonaispituus on noin 140 km. Tiet ovat pääosin päällystettyjä mutta erillisiä pyöriteitä ei ole. Lisäksi reittiin sisältyy päivittäisiä pidempiä ja lyhyempiä lautta- ja lossiosuuksia.

Nauvoon on päivittäin useita linja-auto yhteyksiä sekä Helsingistä että Turusta. Mikäli tulette omalla autollanne pihaltamme löytyy pysäköintilaa.

Päivä 1. Nauvo - Naantali 40 km

Tervetuloa Västergårdiin matkanne lähtöpisteeseen. Matka alkaa pyöräillen Nauvon kirkonkylän vilkkaaseen vierasvenesatamaan mistä yhteysalus vie teidät Seilin saaren kautta Rymättylään.

Päivä 2. Naantali - Iniö 45 km

Aamiaisen jälkeen jatkatte matkanne Velkualle ja siitä eteenpäin Taivassalon kautta Kustaviin. Varsinkin aamupäivällä maasto on ajoittain mäkiä. Kustavista on vielä mukava lauttamatka Iniö saarelle missä majoituksenne on viehättävässä ja luontoystävällisessä majatalossa.

Päivä 3. Iniö - Korppoo 35 km

Matka seuraa hiljaisia teitä läpi Iniön. Mikäli teidän tekee mieli jalotella luontopolku johtaa kallioille mistä on mahtavat näkymät yli Saaristomeren. Lautat vievät teidät Houtskariin ja sieltä edelleen Korppoon saarelle. Poikkeaminen kirkonkylälle tuo pari lisäkilometriä. Majoittumien on kodikkaassa aamiaismajoituksessa. Täältä, kuten muistakin majapaikoista voitte tiedustella saunavuoroa.

Päivä 4. Korppoo - Nauvo 30 km

Korppoosta on ainostaan lyhyt lauttayhteys Nauvoon. Matka jatkuu pääosin vähäliikenteistä soratietä pitkin Nauvon kirkonkylälle. Päivän päätteeksi teitä odottaa maistuva illallinen Västergårdissa mahdollisten kanssapyöräilijöiden mukavassa seurassa.

(Västergård Bed & Breakfast 2011)

LIITE 3

PÄIJÄT-HÄMEEN PYÖRAMATKA

Elämyksellinen päiväohjelma

Päijät-Hämeen pyörämatka tarjoaa polkijalle upeita luontoelämyksiä Päijänteen jylhissä maisemissa. Mukavat majoitus- ja taukopaikat sijoittuvat hyvin reitin varrelle. Hienon luonnon lisäksi polkija pääsee nauttimaan paikallisesta kulttuurihistoriasta ja syödä hyvin. Matkan kokonaispituus on noin 185 kilometriä.

Päivä 1. Lahti–Hollola–Vääksy. 53 km.

Päijät-Hämeen pyörämatka alkaa Lahden keskustan kupeessa sijaitsevasta Matkakeskuksesta. Lahdesta löytyy suuri valikoima ostosmahdollisuuksia sekä ravintoloita ja hotelleja. Lahteen pääsee helposti junalla tai linja-autolla ja näin ollen se onkin hyvä aloituspaikka pyörämatkalle.

Aloituspäivän ensimmäinen etappi on noin 8 km päässä sijaitseva Hollola. Matkakeskuksesta suunnataan Hollolankadun kautta Hämeenlinnantielle (12). Koko matka Hollolaan asti ajetaan hyväkuntoista pyörätietä. Hollolan keskustassa on kauppoja sekä ravintoloita tauon pitämistä tai eväiden ostamista varten. Sieltä matka jatkuu Hämeenlinnantietä pitkin tielle numero 2955 ja Kirkkotielle, jota ajaen saavutaan Rantatielle ja Hollolan kirkonseudulle. Täältä löytyy kaupan lisäksi kahvila ja Hollolan myöhäiskeskiaikainen kirkko.

Hollolan kirkonseudulta jatketaan matkaa jylhiin metsämaisemiin kohti Vääksyä. Rantatie vaihtuu Hatsinantieksi, josta käännyttään oi-

kealle Isonmyllyntielle ja edelleen oikealle Manskiventielle. Sitä pitkin jatketaan seuraavat 13 kilometriä. Tämä pätkä tarjoaa pyöräilijälle haasteita, sillä se on melko mäkinen. Maisemat ovat vaihtelevat: tiheää metsää sekä peltoja hevoslaitumiseen. Liikenne on täällä hyvin vähäistä, joten pientareella ajaminen sujuu turvallisesti. Manskiventieltä jatketaan Viitailantielle, josta päädytään Jyväskyläntielle (24). Leveää piennarta pitkin ajetaan 6 kilometriä kunnes käännetään vasemmalle Asikkalantielle. Parinsadan metrin jälkeen oikealle kääntyy Vääksyntie, jonka varrella ensimmäisen yön majoituspaikka Apteekinmajoitus sijaitsee.

Tyylikkäästi sisustettu ja hyvin varusteltu huone on ylellinen aloitus pyörämatkalle. Lisäksi ulkorakennuksessa sijaitseva sauna lämpenee illalla. Vääksyssä on kauppa, leipomo-kahvila, pizzeria, näköalaravintola Majakka-Paviljonki sekä Kanavan Kunkku, joka tarjoaa majoitus- ja ravintolapalveluita. Vilkkaaseen Vääksyn kanavaan kannattaa myös käydä tutustumassa.

HIGHLIGHTS: Lahti palveluineen, Hollolan kirkko, Vääksy palveluineen, Vääksyn kanava

Päivä 2. Vääksy–Sysmä. 43 km.

Apteekinmajoituksessa nautitun runsaan aamiaisen jälkeen matka jatkuu Asikkalantietä (314) pitkin kohti Sysmää. Kuuden kilometrin päässä sijaitsevaan Asikkalan kirkonkylään asti ajetaan pyörätietä pitkin. Kirkonkylästä löytyy vuonna 1892 valmistunut tiilikirkko ja Hoimelan maatila, joka tarjoaa majoitusta. Asikkalantietä ajetaan vajaa 40 kilometriä, ja sen aikana voi nauttia avarista viljelymaisemista sekä Päijänteestä rantaharjuineen.

Tie kulkee Pulkkilanharjun lävitse Päijät-Hämeen kauniimmissa maisemissa. Kapeita siltoja ylittäessä on muistettava varoa ohittavia autoja, vaikka liikennettä ei paljon olisikaan. Pulkkilanharjulla voi pitää

tauon ravintola Reimarissa, jonka jälkeen matka jatkuu Päijänteen kansallispuiston maisemissa. Puiston parkkipaikalta löytyy kioski sekä paljon mielenkiintoista tietoa alueen historiasta ja luonnosta lajeineen.

Kansallispuiston maisemissa ajetaan muutama kilometri hyväkuntoista soratietä pitkin, sillä autotien piennar on täällä hyvin kapea ja tien näkyvyys ei ole hyvä sen mutkaisuuden vuoksi. Noin 3 kilometriä ennen Sysmää Asikkalantie muuttuu Vääksyntieksi, jota pitkin ajaen tullaan Sysmän keskustaan. Toisen yön majoituspaikka hotelli Uoti löytyy osoitteesta Keskuskatu 1. Sysmässä on monipuolisesti palveluita, kuten kauppoja, apteekki, kahviloita, baareja ja ravintoloita. Camping Sysmä tarjoaa leirintä alueen lisäksi mökkimajoitusta ja alueen rannassa voi sauna ja uida. Hotelli Uotin yhteydessä sijaitsee ravintola ja hotellissa on sauna. Jos aikataulu antaa periksi, voi Sysmässä osallistua laivanvarustamo Kulkee vetten halki risteilylle Päijänteen maisemiin. Risteilyjen kestot ovat noin kahdesta tunnista neljään tuntiin.

HIGHLIGHTS: Pulkkilanharju, Päijänteen kansallispuisto, Sysmä palveluineen

Päivä 3. Sysmä–Kalkkinen –Heinola (Myllyoja). 60 km.

Kolmantena päivänä on luvassa pyörämatkan pisin rutistus, kun poljetaan Sysmästä Kalkkisten kautta Heinolan Myllyojaan. Vääksyntietä (314) poljetaan takaisin päin vajaa 5 kilometriä ja käännetään vasemmalle Naarlammintielle. Noin 5 kilometrin jälkeen käännetään taas vasemmalle Kukkolanmäntielle, josta edelleen oikealle Lahdenpohjantielle ja oikealle Kalkkistentielle (3132). Sitä pitkin ajetaan noin 9 kilometriä. Tie on tasaista päällystettyä ja hyväkuntoista tietä. Piennar on melko leveä ja liikennettä ei ole paljon. Tie vie Kalkkisten keskustaan, josta löytyy kauppa, baari ja kioski. Lisäksi Kalkkisilla on Viini- & Puutarhatila Pihamaa, jossa on viinimyymälän lisäksi kesäkahvila. Keskustasta noin 4 kilometrin päässä sijaitseva Marttilan tila tarjoaa majoitusta ja maataruokailua.

Kalkkistentieltä käännetään oikealle Onalintielle, jota ajetaan noin 12 kilometriä. Seuraavaksi käännetään oikealle Marjoniementielle. Ensimmäiset noin 5 kilometriä tien pinta on sorapäällysteinen, mutta sen pinta on melko tasainen. Marjoniementietä ajetaan noin 11 kilometriä ja se on koko reitin vaativin osuus muutamien huimien ylämäkiensä takia. Tämä osuus on siis syytä ottaa rauhallisesti ja pysähtyä välillä hengähtämään. Tältä tieltä käännetään oikealle Sammontielle, jota seurataan yhden kilometrin verran kunnes käännetään vasemmalle Suonkannaksentielle. Noin puolen kilometrin päästä käännetään oikealle Kirkonkyläntielle, joka muuttuu Siltakaduksi, jota pitkin ajaen päädytään Heinolan keskusta.

Heinola tarjoaa matkailijalle monipuolisesti ravintolapalveluita sekä ostosmahdollisuuksia. Myös majoitusvaihtoehtoja riittää. Keskustan torille kannattaa pysähtyä aistimaan itähämäläistä tunnelmaa. Torilta löytyy myös Info-Paviljonki, josta saa tietoa alueen palveluista ja tapahtumista.

Päijät-Hämeen matkan viimeiseksi majoituspaikaksi jää Heinolan Myllyojassa sijaitseva irlantilaishenkinen Cronin's Cafe & Guesthouse. Keskustasta jatketaan Siltakatua (140) pitkin, joka muuttuu Lahdentielle. Noin kuuden kilometrin matka ajetaan leveää pyörätietä kunnes käännetään oikealle Kausantielle, jonka varrella Cronin's sijaitsee tien oikealla puolella. Cronin's tarjoaa hyvätasoista majoitusta aamiaisineen, ja ravintolan keittiöstä saa muun muassa perinteisiä kelttiläisherkkua.

HIGHLIGHTS: Viini - & Puutarhatila Pihamaa, Heinola palveluineen, Cronin's Cafe & Guesthouse

Päivä 4. Heinola (Myllyoja)–Lahti. 30 km.

Pyörämatkan päätöspäiväksi ajettavaksi jää melko lyhyt matka, mikä on hyvä edellisen päivän pidemmän polkemisrupeaman jälkeen. Kausantieltä ajetaan takaisin Lahdentielle joka muuttuu Myllyojantieksi (140) ja jatketaan oikealle sitä pitkin. Tietä 140 ajetaan noin 24 kilometriä – se muuttuu ensin Vierumäenraitiksi ja sitten Savontieksi. Hyväkuntoinen pyörätie seurailee autotietä ja suurempia mäkiä ei ole, joten meno on leppoisaa. Savontieltä käännytään Lahtea lähestyttäessä vasemmalle Vesijärvenkadulle, josta käännytään Vapaudenkadulle ja Rautatienkadulle. Seuraavaksi tullaan Mannerheiminkadulle, jonka oikealla puolella sijaitsee matkan päätepiste, eli Lahden rautatieasema.

LIITE 4

PÄIJÄT–HÄMEEN PYÖRÄMATKAN AJO–OHJEET

Päivä 1. Lahti-Hollola–Vääksy. 53 km

Lähtöpiste: Oy Matkahuolto Ab. Lahden linja-autoasema. Jalkarannantie 1, Lahti.

Kulje kaakkoon väylää Jalkarannantie (2956) 40 metriä

Käännä oikealle tielle Hollolankatu (140) 650 metriä

Käännä oikealle tielle Hämeenlinnantie (12) 7,1 km

Käännä oikealle tielle Kansankatu 200 metriä

Saavut Hollolan keskustaan

Palaa takaisin Hämeenlinnantielle (12) Käännä oikealle ja jatka 900 metriä

Käännä oikealle tielle 2955 ja jatka 2,6 km

Käännä oikealle Kirkkotielle (3161) 8 km

Käännä oikealle Rantatielle (2956) 10 metriä

Saavut Hollolan kirkonseudulle

Jatka väylää Rantatie (2956) suuntaan lounas 300 metriä

Jatka suoraan Hatsinantietä (3161) 2,1 km

Käännä oikealle Isomyllyntielle 3,6 km

Käännä oikealle Manskiventielle (3173) 12,8 km

Käännä oikealle Viitailantielle (317) 7,7 km

Käännä oikealle Jyväskyläntielle (24) 5,9 km

Käännä vasemmalle Asikkalantielle (314) 210 metriä

Käännä oikealle Vääksyntielle 220 metriä

Saavut kohteeseen Apteekinmajoitus, Vääksyntie 18, Vääksy (vasemmalla)

Päivä 2. Vääksy–Sysmä. 43 km

Palaa takaisin Asikkalantielle (314) ja jatka oikealle 700 metriä

Käänny vasemmalle ja jatka Asikkalantiella (314) 39,70 km

Jatka Vääksyntielle (410) 2,6 km

Käänny oikealle Keskustielle 36 m

Saavut kohteeseen Hotelli Uoti, Keskustie 1, Sysmä (oikealla)

Päivä 3. Sysmä–Kalkkinen–Heinola (Myllyoja). 60 km

Kulje suuntaan etelä Keskustien suuntaan 36 metriä

Käänny vasemmalle Sysmäntielle (410) 2,6 km

Jatka Vääksyntietä (314) 4,7 km

Käänny vasemmalle Naarlammintielle 5,3 km

Käänny vasemmalle Kukkolanmäentielle 3,2 km

Käänny oikealle Lahdenpohjantielle 4,3 km

Käänny oikealle Kalkkistentielle (3132) 9,2 km

Käänny vasemmalle Onalintielle 6,9 km

Käänny oikealle ja jatka Onalintiellä 5,5 km

Käänny oikealle Marjoniementielle 11,3 km

Käänny oikealle Sammontielle 1 km

Käänny vasemmalle Suokannaksentielle 450 metriä

Käänny oikealle Kirkonkyläntielle (140) 4 km

Käänny vasemmalle Siltakadulle (140) 450 metriä

Jatka oikealle Siltakatua (140) 700 metriä

Käänny oikealle Lahdentielle (140) 450 metriä

Käänny vasemmalle ja jatka Lahdentietä (140) 800 metriä

Käänny vasemalle ja jatka Lahdentietä (140) 3,8 km

Käänny oikealle Kausantielle 110 metriä

Saavut kohteeseen Cronins Guesthouse, Kausantie 4 Myllyoja (oikealla)

Päivä 4. Heinola–Lahti. 30 km

Jatka suuntaan itä 110 metriä

Käänny oikealle Myllyojantielle (140) 3,3 km

Käänny oikealle ja jatka Myllyojantiellä (140) 3,1 km

Käänny vasemmalle Vierumäenraitille (140) 18 km

Käänny vasemmalle Savontielle (140) 3 km

Käänny vasemmalle Vesijärvenkadulle (167) 700 metriä

Käänny oikealle Vapaudenkadulle 150 metriä

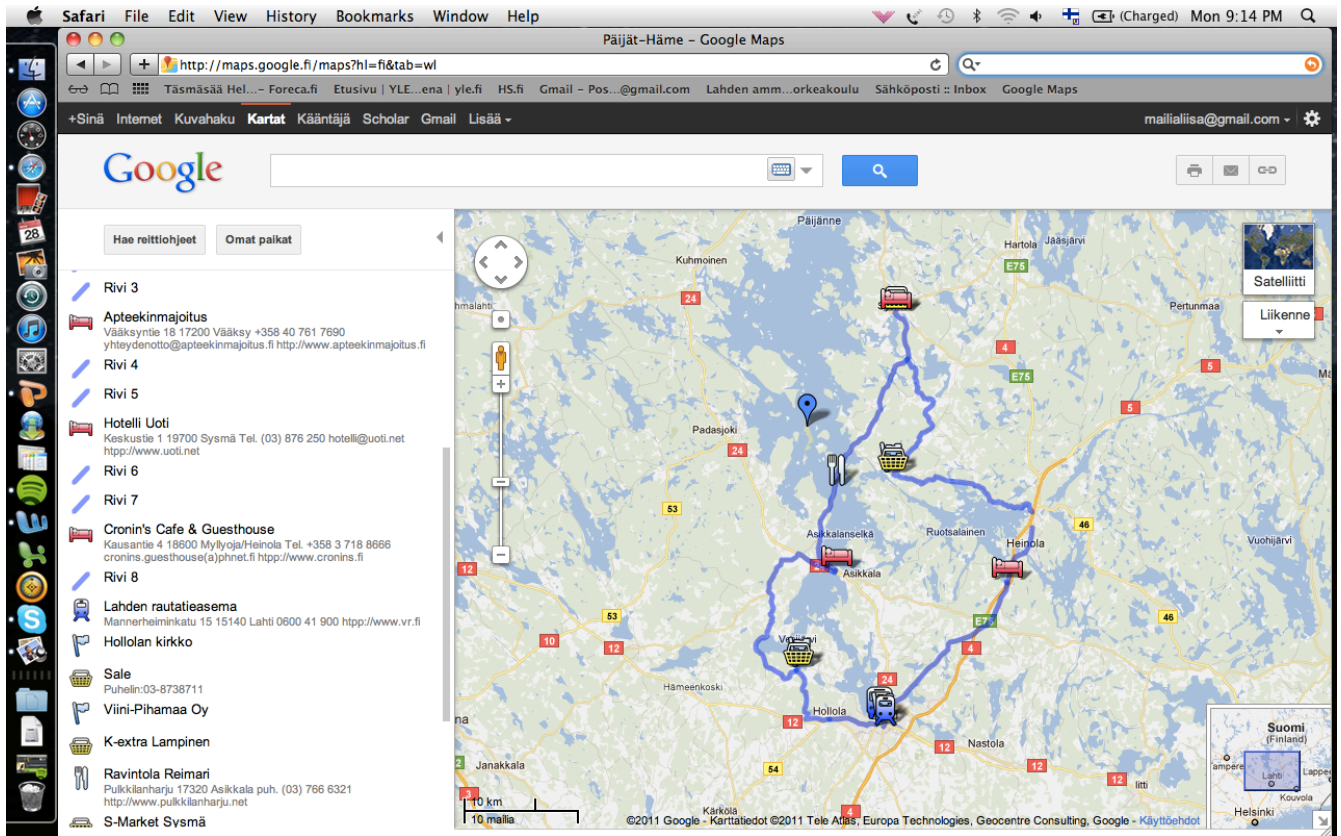
Käänny vasemmalle Rautatienkadulle 650 metriä

Käänny vasemmalle Mannerheiminkadulle (12) 55 metriä

Saavut kohteeseen Lahden rautatieasema, Mannerheiminkatu 15, Lahti (oikealla)

LIITE 5

Google Map kartta

Kartta on saatavilla osoitteessa:

<http://maps.google.fi/maps/ms?msid=216522453331247644855.0004b1d7adc7ed706590f&msa=0>